

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se returnează.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele
BIBLIOTECA de ANUNȚURI:
la Viena: la N. Dukas Nachf.,
Nur. Augenfeld & Emeric Lesner,
Heinrich Schalek, A. Oppelk Nachf., Anton Oppelk.
la Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernak, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-kerut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarife și învoială. — **RECLAME** pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 31).

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni 12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-ii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 50, etajul I.: Pe un an 20 or., pe șase luni 10 or., pe trei luni 5 or. Cu dusul în casă: Pe un an 24 or., pe 6 luni 12 or., pe trei luni 6 corone. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 174. — Anul LXIV. Brașov, Duminică 5 (18) August. 1901.

Vecinic contra noastră!

Este foarte băttător la ochi, că foile maghiare, neluând a'ară pe cele guvernamentale, și astăzi se folosesc de toate ocaziunile pentru a-și da pe față dușmănia lor împotriva noastră și a desvătării noastre culturale.

Trămbitatu-s'a destul din partea omenilor guvernului, că sistemul Szell nu are de gând se împiedece mersul desvătării culturale al naționalităților nemaghiare, decât acesta nu vine în conflict cu legile existente. Într'aceea organele de publicitate ale aceluiași guvern nu se pot reține de a da alarmă la fie-care pas, ce-l întreprind Românii pe terenul culturii lor strigând, că ei ar voi să combată cultura maghiară și că sub masca învățământului al institutelor și al reuniunilor literare, sociale, de artă și economice, Românii ar urmări numai scopuri de „agitatiune politică“.

Așa le-a dat privilegiu de curând adunarea „Societății pentru întemeierea unui fond de teatru român“ din Șimleul Silvaniei, de a-și vërșa ura lor față de desvătarea noastră culturală-națională.

A fost destul să se aducă în discuțiune în întrunirea dela Șimleu destinațiunea de a-se procede la pregătirea treptată a înființării unui teatru român cu ajutorul fondului deja adunat, care cestiune va avé să fiă dezbătută și rezolvată abia în adunarea generală, ce se va conchema în anul viitor, pentru-ca de pe acum să se ridice voci în foile maghiare, cerând ca guvernul să nu concedă, ba să împiedece chiar aceste nișinte, ca și cari mai îndreptățite nici că pot fi. Amintitele foi soviniște vorbesc într'un ton, ca și când Societatea română pentru fond de teatru ar comite cea mai mare crimă, ba un act de nepatriotism, când se gândesc a înființa un teatru cu limba română pentru înaintarea culturii naționale române, ér

nu un teatru maghiar, ca mijloc de-a promova cultura maghiară.

Ar fi lucru tragic, decât nu ar fi de ris. Unul din diarejele cele mai apropiate guvernului „Budap. Napló“ redactat de protegiatul lui Szell Weis-Vészi, ađi mare deputat al Sebeșului, nu se sfiesce a esclama: „Pe pământul Ungariei nu vor fi permise nici teatru român stabil, nici trupă română ambulată. Și așa teatrul maghiar vegetează numai, concurența germană îl sugrumă; nu-mai atâta ne-ar mai trebui, ca să aibă a lupta și cu comediantei Români!“

Ce mai vreți, nu se vorbește aicea destul de lămurit? Dér vine acum alt diar guvernamental „Pesti Hirlap“ și în numărul său de alaltă-eri dă sfat Românilor, ca fondul ce l'au adunat pentru teatru în timp de trei-deci de ani să-l folosească pentru alte scopuri, „patriotice“. Și de ce? Fiind că așa crede gazetarul Nemenyi, cum se subscrie, că nu s'ar pute susține aici la noi un teatru român, fiă și ambulant, după-ce și în România teatrul român are să se lupte cu atâtea dificultăți.

Va să dăcă ne duce grija jupânului Nemenyi. Nu l'a rugat nimeni să ne dea staturi. Să ne lase dér în pace, că vom vedé noi de ale noastre. Măture-și el dinaintea ușei sale, căci are ce mătura, cu totă cultura lui maghiară, ce a adoptat-o după ce și-a maghiarisat numele.

Ce naiba de libertate constituțională mai domnesce aici, decât umblă să nu le mai permită omenilor de-a face nici comediă pe socotela lor? Și foile guvernului vorbesc așa; dér cele opoziționale? Acestea încă-i ne numesc de-a dreptul nișce „venetici“ aroganți și ignoranți, cari ar voi cu teatrul lor românesc să lovescă în cultura maghiară.

Poftiți acum și vă face-ți cor-teșii guvernului unguresc!

Revista politică.

În cercurile politice maghiare a produs mare svon o scrisóre a contelei *Károlyi Sándor*, adresată alegătorilor din Göncz. În această scrisóre contele infieră *cămătăria*, prin care se exploatează cei strimtorați și ignoranți și cere, ca să se introducă *cinstea* pe terenul economic, în locul înșelătoriilor, ce se resfață în toate părțile.

Prin această scrisóre s'au simțit atinși foarte mult mai ales diarele, ce represintă interesele jidovismului, pentru-că exploatarea în adevăr de cătră acestia a fost tot-deuna patronată în paguba popórelor băștinașe.

Diarul rusesc „*Petersburgski Vedomosti*“ scrie un articol despre *visita escadrei rusesce la Constanța*. Dice, că primirea amicală făcută ofițerilor rusesci de cătră Regele Carol la Sinaia, dovedesc, că convențiunea militară austro-română nu e îndreptată în contra Rusiei. De-altmintrelea, adaugé diarul rusesc, nici Austro-Ungaria nu póte avé o intențiune dușmănoasă față cu Rusia, pe câtă vreme înțelegerea austro-rusescă cu privire la susținerea stărilor actuale în Balcani este încă în vigóre, nici România, care întretine cu imperiul rusesc relațiunile cele mai prietinesci.

S'a vorbit mult de cauzele pentru care a fost întârziată cu două zile sosirea escadrei rusesce la Constanța. Ofițerii ruși diceau, că se aflau în mijlocul mării și n'au putut comunica cu stațiunile dela țerm și că afară de acesta aveau și lipsă de cărbuni, lucru posibil, dér cam greu de cređut. Acum, susține un corespondent din Bucuresci, că întârzierea escadrei a venit de acolo, că s'au făcut exerciții cu torpilórele, pe cari le-au lăsat nóptea să între în brațul Chilieii (brațul rusesc dela gurile

Dunării) și să manevreze acolo, fără ca acesta să se bage de semă din partea română. În urma întârzierii apoi, ca să o scuze, să fi cerut vice-admiralul rusesc, Hildebrandt, Regelui Carol o audiență la Sinaia. Nici această versiune nu prea pare de cređut. Ori-ce întârziere supără și așa a supărat și pe Români întârzierea escadrei, fiind-că se pregătiseră încă cu două zile înainte, ca să o primescă. Se vede însă, că toate s'au lămurit și așa s'a făcut Rușilor o primire cât mai frumoasă la Constanța și la Sinaia. N'are decí nici un înțeles, ca dintr'o astfel de întâmplare de-a doua mână să se tragă nișce consecințe serioșe politice.

Din Viena se telegraféză tocmai acum, că un comunicat oficios spune, că România a renunțat definitiv a face reclamațiuni la marile puteri în contra înființării unui port militar rusesc la Chilia. Acesta încă dovedesc, că relațiunile amicabile ale României cu Rusia nu s'au turburat.

Totă pressa europeană se ocupă de rezultatul procesului *din Sofia*, ce a adus cu sine achitarea lui Boris Sarafoff și a complicilor săi din comitetul macedonean. Foile statelor apusene, în deosebí cele germane și austro-ungare își esprimă temerea, că prin achitarea acesta au fost din nou incuragate elementele tulburătoare din Bulgaria. Boris Sarafoff — scrie „*Neue Freie Presse*“ — e departe de a-și fi schimbat năravul, el tot numai prin forță și terorism crede, că-și va ajunge ținta. Încă înainte de încheierea procesului, Sarafoff a đis cătră un corespondent al diarului „*Vossische Zeitung*“, că acum voescé să odihnescă puțin, de aceea va lăsa, să ia președinta comitetului macedonean unul din aderenții săi. Cestiunea macedoneană — dice Sarafoff — trebuie să fiă despărțită de cestiunea bulgară și să fiă luată de

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Fugi drace, că vine unгурóicá.

Séu
Cum s'au început descântecile.
— Legendă. —

Un feciorăș român intrase servitor la un bocotan unгур, într'un sat unгурesc. Harnic și sirguincios, căci lucra în locul a trei unğuri, ér de mâncat mâncă puțin. Unğurului îi căđu la inimă feciorășul. După-ce îl servi un an întreg îi díse: Ioane, pu-țin îmí pasă, că tu nu esci Unğur, deși cei de o viață cu tine și noi Unğurii, nici când n'om puté mânca în pace dintr'un bld, scut însă, că ești om, care nu fugi de lucru, ci-l prinđi de unde e mai greu și-l mersesci la capétul cel mai ușor. Drept aceea îți spun, că mie foarte mi-ar plăcé să-mi fi ginere; umblă déră pe lângă Șarica mea, și de-i poți fura inima, fiă a ta, încucvântarea mea peste voi!

Ion era flăcău nu glumă, știi colea, harnic și nu carpén, și harnic și frumos. Nu

mult a trebuit să-și frământé creerii, cum și ce să facă el, ca să-l placă fata Unğurului. Șarica, în sóre se putea uita, dér între ochii lui cei negri nu, că de se uita murea de dragul lui.

La două săptămâni, după vorba ce o avú cu Unğurul, le-a fost nunta, ér după nuntă, socrii fetei dădură zestrea, cu care el plecă cătră satul lui între românime.

Șarica, ajungénd între Români în scurtă vreme se împretini cu toate obiceiurile lor, numai cu postul nu se putea împăca.

— Scii ce Ioane, díse ea bărbatului în săptămâna cea dintâiu a postului mare.

— Ce? întrebă el.

— Cât va ține postul să tăiem fâlii mai micí din clisă, și eu cred că și cu atâta se va îndestuli Dumneđu!

— Ba, draga mea, asta n'o vom face, că suntem botezați, și apoi pentru păcatul nostru nu vréu ca Dumneđu Sfântul să slobodă ceva pacoste peste satul acesta credincios și cucernic, și n'así vré nici ca noi de vii să ajungem în iad.

— Dă-l dracilor iad, că numai voi Români vă temeți de el, și de gróza lui nu

puteți nici mânca, Unğurii noștri mănăncă tot-deuna când au, și numai atunci îi fură dracul, când n'au ce mânca. Eu nu vréu să postim. Auđi? Eu n'oiu posti!

— Ba, dragă Șarică, asta n'o vom face; vom posti! Și încă cum? În șapte săptămâni nici cu ochii n'om căuta cătră clisă, necum să mănăcăm uns, díse el și ea unğuróica lui să postescă ca toate creștinile, încuiă clisa într'un lădoi, ér cheia lăcatului o luă la sine, și așa biata Șarică vrénd-nevrénd trebui să postescă.

Într'o đí din a doua săptămână a postului, ca să ajungă la dulce unğuróica, díse bărbatului: înjugă boii la car, să ne ducem la tata, căci bietul e în ciasul morții.

Românul face cum îi díce muierea, că nici el n'ar fi vrut, că socrul său să móră écă numa așa, fără ca să se ierte cu el. Dér în drum, muierea lui începú cu alte vorbe: că ea de nu vré să piéră de fóme trebuie să-și părăsescă casa și să mERGă la părinți...

Ion, om înțelept și aședat, care nu era din ogașul celor ce díceau; astăzi lui, máné nu, și care ținea cu sfințeniă la da-

tinele creștinesce, în epú a o molcomi dícându-i: taci muiere, nu-ți fa o păcate, că dóră suntem în stantul post...

— Ba tu ești potil întrerupse ea. A đí mă, ești pro t, hábăuc, bun de legat, și-apoi începú pe unğuresce a-l injura și a-i b-ș-téma vița și strămăđița lui cea românească. Dator însă nici el nu-i rămase, că după-ce vedú, că cu cele bune nu-i chip și modru să o mulcomescă, apucă un rástau de corn din jug și mî-o croi pe romănesce până-ce în cele din urmă cu jurământ încă s'ar fi jurat că va posti. Dér Ion nu-i credea vorbelor, ci într'una îi dícea lovindu-o cu rástaul: na clisă în post!

Unğuróica în cele din urmă, vedénd, că nu mai slăbesce cu bătăile, începú a blăstéma dícénd: ia-l drace de pe mine, că eu vreau să merg la tine.

Românul când o auđi pomenind de satana, își făcú cruce, dér „Ucigă-l crucea“ ca din fundul pământului se ivi între ei, pe unğuróica și-o puse după cap și haid cu ea, ér Românul voios că a scăpat de ea, își întorse carul înapoi cătră casă.

— A ta să se fiu în veci, díse ea sata-

sub influența principelui și a guvernului bulgar. Noi — dize el — ar trebui să desfășurăm o mare agitațiune în Europa și trebuie înșiși să facem ceva pozitiv. La întrebarea, că ce înțelege el sub „positiv“, Sarafoff răspunde: „*Doză mi de întemnițată nu sunt de ajuns, de ce mi de omenii trebuie să cadă; decât Europa va vedea amenințate interesele sale materiale în Macedonia și situațiunea politică, — va trebui totuși să intervină în favorul nostru*“. Ce va dice Rusia la toate acestea?... Căci nici ei nu-i place de Sarafoff, care umblă de capul lui și cu capul în mână. Suntem curioși să vedem, ce vor scrie foile rusești despre achitarea lui.

Foile române declară procesul Sarafoff de o comedie și dică că *Bulgarii vor mânca așa cum își fierb*. Destul, că România și-a făcut datoria și a deschis ochii marilor puteri, ca să vadă ce se petrece în Bulgaria așa dicând sub scutul guvernului. Acum e rândul puterilor să grijescă ca să nu se aprindă butoiul de praf în Macedonia.

*

Dumineca trecută s'a întâmplat în Neapole mărtașă lui Francesco Crispi, unul dintre cei mai însemnați bărbați de stat ai Italiei. Crispi și-a câștigat mari merite pentru unitatea patriei sale și cu toate că în viața sa publică a fost supus la multe greșeli, nu se poate nega însă, că acestea se întunecă și dispar în fața mărețelor fapte patriotice, la cari el a conlucrat. Crispi era în etate de 82 ani și a fost născut în orașelul Ribera din Sicilia. La 1848 el a luat parte la revoluția din Sicilia, la 1860 la expediția lui Garibaldi. La 1877 ministru-președinte. În politica europeană cel mai însemnat fapt al lui a fost întemeierea *triplei alianțe*, în unire cu contele Andrassy, pe atunci ministru de externe al Austro-Ungariei și cu cancelarul german, principele de Bismarck.

Procesul Sarafoff.

Cetitorii noștri își aduc aminte, de sigur, de asasinatale politice săvârșite anul trecut în România de către membrii comitetului macedonean.

Mai întâiu a fost omorât Kiril *Fitowsky* un bulgar, trimis din partea căpitanului *Popoff* din Ruscuc la București, cu o sumă de bani, cu cari să cumpere puscă. Acesta însă pe semne cheltuind banii, nu a îndeplinit misiunea pentru care a fost trimis. Comitetul vedând, că nu mai dă semne de viață a hotărât să-l ucidă, bănuindu-l, că s'ar fi făcut spionul turcilor.

După *Fitowsky* a urmat Ștefan *Mihăileanu*, profesor în București, de origine din Macedonia. Acesta, cunoscând bine împrejurările din Macedonia, în diarul său „*Peninsula Balcanică*“ a denunțat scopurile criminale ale Bulgarilor. Comitetul bulgăresc a hotărât repede asasinarea vrednicului patriot și este tocmai un an de atunci, de când profesorul martir a fost înmormântat între regretele unanime ale poporului român.

Justiția română și-a făcut datoria și pe toți bulgarii, cari au luat parte la acele omoruri i-a dat în judecată și i-a condamnat. Pe cei-ce n'au avut timp să fugă din România i-a prins și astăzi sunt în ocne, condamnați la muncă silnică pe viață.

Principali criminali însă nu erau în România, ci ședeau în siguranță la Sofia.

După intervenții diplomatice, guvernul bulgar s'a vădit silit ai da și pe aceștia în judecată și procesul s'a petrecut în Sofia în zilele de 30 și 31 Iulie și 1 Aug. st. v. (Luni, Marți și Mercuri)

Despre acest proces dăm aici amănunte.

*

După interogatoriul făcut acușăților *Boris Sarafoff*, și *Ioan Stoianoff* (acușăți ca autori intelectuali ai omorului lui *Fitowsky*) căpitanul de pompieri *Troleff* și *Vladimir Kovaceff* (pentru complicitate la asasinarea lui *Mihăileanu*) — și după ascultarea martorilor, în ziua întâiu și a doua, au urmat pledoariile, verdictul și sentința în ziua a treia. Această ultimă ședință de Mercuri a decurs în modul următor:

Advocatul *Ghenadieff*, stambulovist, face biografia părinților acușăților amintind, că ei au părăsit Turcia pentru a-și scăpa viața. „*Sarafoff*, oficer fiind, a înfipt stindardul redeşterărei naționale în Turcia, punându-se în fruntea a numeroși patrioți macedoneni“.

Analizând acușările ce se aduc inculpaților, avocatul *Ghenadieff* spune, că procurorul *Verbanoff*, și-a format convingerea numai din presupuneri.

„D-văstră, domnilor — spune el adresându-se juraților — trebuie să arătați Europei civilizate, prin verdictul ce ve-ți da, că acești tineri, cari luptă cu totă vigoarea de care sunt capabili, pentru un nobil ideal național, nu sunt ucigași“.

„In curând dice: va sosi momentul, când vom striga cu toții în cor, pătrunși de același gând: „*Ajunge atâta răbdare! Libertatea s'eu mărtașă!*“ după-cum au făcut odinioară eroii bulgari, cari ne-au dat libertatea Bulgariei!“

Advocatul *Mahnoff* atacă requisitorul procurorului *Verbanoff*, dicând, că și-a clădit acușăția pe nisip. Amintesc, că chiar procurorul *Verbanoff* a declarat, că în urma depunțiilor făcute de martori înaintea

tribunalului, convingerea sa a slăbit mult. Termină făcând apel la conștiința juraților ca să pronunțe un verdict de achitare.

Procurorul *Verbanoff* spune:

„Pentru-ca să nu mi-se păteze onoarea și conștiința, declar, că convingerea mea dela sfârșitul instruirii procesului și până acum la judecarea lui, a fost și a rămas neclintită. *Recunosc categoric vinovăția lui Sarafoff și a tovarășilor săi!*“

„Dacă în cursul desbaterilor martorii au depus contrariu celor depuse la instrucțiunea procesului, nu e vina mea. Totuși am dovedit de ajuns despre vinovăția lor!

„O țără are nevoie de menținerea ordinii și garanției publice. Nu trebuie să privim cu indulgență asemenea fapte, căci ne vom espune la o adevărată anarhie! Cere condamnarea tuturor acușăților.

Procurorul *Ficoff*, ajutorul lui *Verbanoff*, vorbește în același sens, cerând juraților să dea prin verdictul lor un exemplu aceluia care voese să se ridice pe piedestale formate din cadavrele adversarilor lor. — „Cei în numele legii condamnarea severă a acușăților. În chipul acesta să dăm o satisfacție familiei lui *Mihăileanu* și opiniei publice streine. Dorese ca verdictul să fie astfel, încât să servescă drept lecție viitorilor conducători ai organizațiilor macedonene!“

*

Ședința se ridică și se redeschide la ora 3 d. a.

Președintele dă cuvântul avocatului apărător *Peseff*, fost ministru de justiție în cabinetul *Radoslavoff-Ivanceff*.

Apărătorul combatând argumentele susținute de procuror dice:

— „Când a ridicat această acușățiune contra lui *Sarafoff*, România n'a ținut numai pe membrii înaltului comitet macedonean, ci idealul întregului popor bulgar. La masa acușăților nu stă *Sarafoff*, ci aspirațiile tuturor patrioților. Un verdict afirmativ ar însemna negarea sfintei cauze a liberării Macedoniei“.

Acușatul *Sarafoff* rostescă o cuvântare plină de patimă și de temperament. El începe cuvântarea sa astfel:

„D-lor jurați, înaltă Curte! Sciu că dovada juridică a nevinovăției noastre s'a făcut. Asupra noastră apasă însă răspunderea morală, pe care țin s'o resping acum, pentru onoarea noastră și mai pre sus de toate pentru onoarea nemului nostru și a cauzei noastre.

„Situația în Macedonia s'a arătat în ultimul timp într'un chip foarte ciudat. În Bulgaria se asasinază din când în când omeni acușăți de spionaj și asasinii sunt macedoneni. De aici nu urmază, că toți acești asasini au lucrat sub imboldul cui-va! Vă rog să nu credeți acesta cu nici un preț.

„Întreaga Macedonia a devenit o căldare în care se prepară ucigași și bucătarii în cazul acesta este despotismul. Țăr despotismul acesta atât de crud și de revoltător, a reușit să-și câștige în ultimul

timp lauda aceluia, cari s'au dovedit a fi falșificatorii, desmițătorii propriilor lor semnături.

„Cu toții ați priceput, d-lor jurați, că vorbesc de *marile puteri*, cari au semnat articolul 23 al tratatului din Berlin, prin care se impunea Porței ca să dea reforme pentru Macedonia.

Președintele: (Intr-rupându-l pe *Sarafoff*). Rog pe acusat să nu se ocupe aici de politică

Sarafoff: Voi face după cum spune d-l președinte și de aceea voi încheia.

„D-lor jurați, ați auzit ce crime ni-am impută, v'ați putut convinge, cât de puțin suntem vinovați. Vă veți retrage acum ca să chibzuiți asupra vinei noastre și să dați verdictul.

Fie ca atunci când veți chibzui să vă apărați în spirit fața însângerată a mult iubitei, a scumpei noastre patrii, fie ca în urechile văstre să răsună zăngănitul înfiorător al lanțurilor aceluia, cari se află pe drumul amarului exil în Asia! — Apoi judecați“. (Publicul aplaudază).

*

Apărătorii mai caută să arete că cele două asinate de care sunt acușăți ca complici morali *Boris Sarafoff*, *Sofronie Stoianoff*, *Vladimir Kovaceff* și *Dimitru Troleff*, n'au avut autori intelectuali. Asasinii condamnați la București dică ei, au lucrat după propriul lor imbold.

Procurorul *Verbanoff*, în replică susține din nou acușarea, caută să respingă unele din spusele advocaților și încheie spunând că este absolut necesar ca să se dea un exemplu aspru contra sistemului terore inaugurat de comitetul macedonean.

Verdictul juraților.

Președintele face resumatul desbaterilor apoi dă juraților noțiunile necesare pentru ca să procedeze.

Se puu juraților întrebările cari în resumat sună astfel: *Boris Sarafoff* și *Stoianoff*, sunt ei vinovați de asasinarea lui *Kiril Fitowsky*? *Vladimir Kovaceff* și *Dimitru Troleff* sunt vinovați de asasinarea lui Ștefan *Mihăileanu*? Toți acești vinovați sunt complici la crimele ce li-se impută? Merită circumstanțe ușurătoare?

Jurații se întorc și primul jurat dă cetire verdictului care la primele două întrebări, răspunde cu nu, așa că celelalte întrebări deveniseră inutile.

În urma acestui verdict și după o scurtă deliberare, Curtea achită pe toți acușății.

Atât verdictul juraților, cât și sentința Curței, s'a dat cu unanimitatea voturilor. Publicul primesce verdictul și sentința cu aplause furtunoase.

De ore-ce atât verdictul, cât și sentința s'au dat cu unanimitate de voturi după legile de procedură bulgară, procurorul nu mai poate face recurs.

nei, vedându-se la el după cap, că astfel de bărbat imi trebuie, pe care să pot călări ca pe un măgar blând. Dracul se rușină, căci unguroica prea mult îl dejosi cu vorbele ei.

Ghi bărbate, ghi, ghi, ghi,
Nevoia te calce-aci,
Ghi, ghi, ghi în lung la drum
Nevoia te calce-acum,
Ghi, ghi, ghi, până ți-i bine
Să nu mă apuc de tine.

Dicea ea lovindu-l cu călcăiele cismelor în pept. Dracu fugea, cum fugea, dăr pe semne să urise, căci scosese de ostentit ce era o limbă de-o trăgea după el.

Ajungând într'un desiș de spinii, dracu o rugă să se deie jos de pe el, că mai departe n'o poate duce. Unguroica nu-l ascultă, ci-și înțeștă brâncile în pământul cel stufos, da-l ciupeli, da-l ciupeli, până ce nu-i lăsa nici un fir de păr pe cap.

Ce să facă dracu? Făcî un încungiur, până ce în cele din urmă ajunse înaintea Româului, care chiar era să între în satul lui. Româul nesciind ce vrea dracul, luă erăși restul în mână, unguroica cum

il vede, sare din spatele dracului, și-o luă omeni bunii la fugă, de nici cu iepurii n'ai fi ajuns'o. „Ucigă-l crucea“ drept mulțămă îi dice: Creștine! pentru-că mă scăpăși de ea, nu sciu cum să-ți mulțămesc, dăr ca să nu-ți rămân dator, du-te la împărătesa craiului verde, că acesta călcând în urma mea a cădît greu bolnav și nu este doftor pământean s'o vindece; tu însă ascultându-mă o poți vindeca, și astfel te poți face om vestit și bogat mare.

— Ce să fac? întrebă Ion.

— Eu voui sta la căpătăiul ei, dice Satana, tu cu un fir de bosioc fă peste patul ei semnul crucii și ți descântecul acesta:

Fugî drace necurate
Că sfânta cruce te-a bate,
Lasă pe bolnava 'n pace,
Că ei de tine nu-i place,
Du-te tu 'n codrii pustii
Și la ea să nu mai vii.

Româul se duse la curtea împăratului verde, căruia îi spuse scopul venirii lui.

— Bine, dice împăratul, dăr de n'o vei vindeca, capu în loc nu ți-a mai sta.

Ion, cum vedî pe împărătesa și pe dracul la căpătăiul ei, luă un fir de bosioc de lângă pălăria, face cu el semnul crucii peste patul împărătesei și începe descântecul:

Fugî drace necurate
Căci sfânta cruce te-a bate.

„Ucigă-l crucea“ cum auzi de cruce să și făcî nevedî, ăr bolnava împărătesă ceru să-i deie ceva de mâncare, căci începe a-se simți mai bine.

Împăratul drept mulțămă îi dete lui Ion o pungă mare tecuită cu bancnote de 1000 de zloți, și-i dice: că la curtea lui ori când va avé intrare.

Ion îi mulțămi frumos pentru darul ce-l căpătă, își luă rămas bun dela ei și se duse acasă.

La luna îi veni o scire prin șuerul vântului ca să mērgă până la împăratul, căci e bolnav de mōrte.

Ion într'atâta vreme uitase descântecul. Intrând la împăratul Satana ringi din dinți cătră el, ca și cel ce nu se teme de nimic, și cu atât mai puțin nu de Ion,

care și-a uitat descântecul. Ion luă un fir de bosioc și începî:

Fugî drace
Că vin și te-or bate.

Dracu rise cu hohot. Ion ce să facî cum să-l prefugă pe dracu, căci descântecul îl uitase? Ca din bun senin își aduă aminte de pățania dracului cu mēierea lui deci începî:

Fugî drace pân' ai pace,
Că vine cine nu-ți place,
Fugî, ș'aci nu mai veni
Că și unguroica-i aci...

Nu-i trebuii Satanei mai multe. Cum auzi de unguroică, o luă la fugă, ca și cumva să deie de el la împăratu. Împăratul se reinsănătoșă, pe Ion îl făcî doftor de curte, dăr de descântat mai mult n'a de căntat nimēni, căci până a trăit, Satana nu i-a făcî gâlcēvă.

Chiuag, 29 Martie st. n. 1901.

Antoniu Popa

Manifestații pentru Sarafoff

După-ce președintele a pronunțat sentința, publicul a izbucnit în urale entusiaste.

Sarafoff se îmbrățișă cu toate rudele și cu toți amicii. Dinaintea tribunalului o mulțime de mii și mii de oameni nu mai conținea să strige: ura! ura!

Din ordinul președintelui acușării au fost puși imediat în libertate.

Cum se arătă Sarafoff în stradă, demonstrațiunea ia proporții fantastice. Uralele nu se mai sfârșesc, ér mulțimea se descoperă și aruncă palăriile în vânt salutând pe Sarafoff cărui i-se înmănă un buchet.

Sarafoff și Kovaceff sunt luați pe brațe, muzica intonează imnul bulgar: „Șumi Marița“.

În fața catedralei Sarafoff care ținea într-o mână un buchet, rosti o energică cavertare strigând:

„Astă-ți s'a spălat pata ce întunecăse cauza macedoneană.“

*

Diarul Stembulovist *Novo Wiek* dăce achitarea acușărilor n'a putut surprinde pe nimeni din Sofia, de ôre-ce se impunea judecătorilor.

„Totuși — zice — ne temem ô achitarea față de sentința din Bucuresci, va face în streinătate impresia cea mai rea posibilă.“

Adunarea generală a Asociațiunei. Convocare.

În sensul §-lor 23 și 26 din statutele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se convocă

Adunarea generală ordinară

a Asociațiunii la Sibiu pe zilele 21 și 22 Septembrie st. n. 1901, pe lângă următorul

Program:

Sedința I.

Sâmbătă în 21 Sept. st. n. 1901 la 11 ôre a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegațiilor prezente.
3. Raport despre activitatea comitetului central în anul 1900.
4. Alegerea comisiunilor: a) pentru examinar-a raportului general; b) pentru examinar-a rațiunii pe anul 1901 și a proiectului de buget pe anul 1902; c) pentru studiarea modificărilor propuse la „Regulamentul pentru secțiunile științifice-literare“; d) pentru însirirea de membri.
5. Propuneri eventuale.

Sedința II.

Duminică în 22 Sept. st. n. 1901 la 10 ôre a. m.

Ordinea de zi:

1. Raportele comisiunilor.
2. Alegerea președintelui, vice-președintelui și comitetului central.

3. Fixarea locului pentru proxima adunare generală.

4. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale.

5. Inchiderea adunării generale.

Se observă, că eventualele propuneri au să fiă prezentate în scris prezidiului Asociațiunii (în Sibiu, Strada Morii Nr. 8), cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la 8 August 1901.

Ioșif Sterca Șuluțu m. p.

Dr. Ilie Beu m. p.,
secretar II.

Purtare nedemnă.

Un lucru scandalos s'a petrecut în 4 August n. la băile din Buzușă (comitatul Solnoc-Dobâca), unde s'a ținut o petrecere de vară în „favorul“ bisericii române unite din Ileanda-mare.

Cetitorii noștri știu, că petrecerea din cestiune a fost pusă sub „patronatul“ unui „ablegat-dietal“ ungar și, în comitetul arangiator al petrecerei figurau o sumă de nume jidano-maghiare pe lângă numele românesc, despre care în parte s'a constatat în urmă, că numai prin abuz și manopere neiertate au ajuns să figureze în înviturile tipărite și distribuite publicului.

Am sbieuit deja atunci procederea stranie și neromânească a celor din Ileanda și am întreat, de nu cumva avem de a face aici c'o petrecere de — „fraczielatye“.

Ceea-ce ni-se comunică acum despre petrecerea din Buzușă, e mai mult decât scandalos, e în gradul suprem revoltător din punct de vedere moral-național.

O oătă întregă de preoți și tineri români, desbrăcându-se de ori-ce simț și demnitate națională, s'au aruncat în „csardașuri“ alături cu Jidani și Maghiarii veniți în număr considerabil la petrecere. Sburau rochiile jidovice și unguicele învârtite de „cinstiții părinți“, că nu de giaba petrecerea era „patronată“ de un „ablegat-dietal“...

Cu „csardas“ s'a deschis la Buzușă seria jocurilor, cu „csardas“ s'a și încheiat. Dacă s'au jucat și jocuri românești, acesta a fost numai spre batjocurirea lor, cum de pildă s'a întemplat cu „Romana“, pe care un preot-profesor dela preparandia din Gherla nu s'a sfiit a-o „comanda“ în limba maghiară cu terminii ca „kéz alatt“ (pe sub mână), „ugrálni“ (salt) ș. a. Atât de mult făcuseră de batjocură acest tipic și național joc românesc, încât a trebuit să protesteze unul din public și să cêră încetarea jocului.

Dêr la Buzușă s'a mai întemplat și alt-ceva. „Patronul“ petrecerei a fost preamărit printr'un toast de câtră preotul „român“ din Ileanda, care nu s'a sfiit a-l în-

vita „în numele alegătorilor din cerc“, să primescă și pe viitor candidatura de deputat dietal. „Patronul“ a răspuns în limba maghiară — deși spuse că știe bine românesc — inconștientului vorbitor, mulțumind pentru „frățietatea lor“ și asigurând, că de mult timp lucră pentru „fericirea Românilor“...

S'a făcut așa-dêr la Buzușă politica de „frățietate“, s'a jucat și bêt pentru „testvériség“-ul jidano-maghiaro-român și s'a desfășurat cea mai odioasă acțiune de corteșire în fruntea cărei s'au pus chiar preoți români. Unguresce s'a jucat, ungueresce s'a cântat, ungueresce și în spirit șovinist evreo-maghiar s'a tostat, — totul făcându-se și întocmindu-se ca să apară, că Români din acele părți se închină ca niște nemernici și idioți înaintea idolului maghiarizării. Da, la Buzușă prin preoți români și câți-va tineri inconșcii de chemarea lor s'a dat o lovitură pe față sentimentului național al acelora, cari asistând în fața străinilor la acest trist spectacol, disgustați și cu inimile amărite au trebuit să esclame: unde am ajuns!

Noroc numai, că nu cei vre-o 9 preoți și cam tot pe atâți tineri rătăciți, cari s'au făcut de risul și batjocura lumii, au fost prin purtarea lor necalificabilă, tâlmacii sentimentelor Românilor din părțile acele; cu atât mai puțin au putut fi îndreptățiți a reprezenta ei poporul și inteligența română din Solnoc-Dobâca. Deja faptul, că s'au ridicat voci de protestare în contra acestei purtări este o dovadă, că cei cu inima la loc, cei trezi și cu sentimente curate își întorc cu scârbă față dela astfel de comedii rușinoșe și dejositoare nu numai pentru un servitor al altarului românesc, ci pentru orice Român de bun simț.

Un lucru trebuie să-l avem cu toții în vedere. E nenorocită acea părere socială, de care par a fi stăpâniți ici colo cărturari de ai noștri dela sate și dela orașe, că adecă nu s'ar păgubi și primejdui interesele solidarității noastre culturale-naționale prin astfel de tãmbălauri cu streinii, împreunate cu „csardașuri“ și cu „fraczielatye“. Această părere trebuie combătută și stîrpită din rădăcină la ori-ce ocaziune și pretutindeni. Un curent produs în direcțiunea, pe care au apucat eroii petrecerei dela Buzușă, ar însemna pentru noi un deșastru. Atunci am ajunge să nu mai fim siguri nici de cei mai apropiați ai noștri și ne-am pierde astfel cu totul în străinismul, care și de altfel bate mereu la ușa și vatra națiunii noastre.

Nu vom mai pierde cuvinte pentru a infiera purtarea dela petrecerea din Buzușă a acelor preoți români, cari s'au dejosit a-se face pedestalul, pe care să se înalțe cei, cari anume au căutat să-i facă de ris. Ne suprimăm de asemenea sentimentul justei indignări în fața acestei necalificabile purtări, și dîcem tuturor celor puși a fi sfătuitoarii poporului nostru dela țêră: ferii-vê ca de foc și păziți-vê de a da poporului exemple de slăbiciune națională și

de dejosire socială în raporturile cu străinii. Politeța și condescendența nu pôte avê loc acolo, unde se tracteză de manifestarea vieții propriie naționale, cu atât mai puțin să pôte admite atunci, când ești convins, că ori-ce pas făcut îndêrêt însemnă o pierdere enormă cauzată prestigiului nostru național.

Invățământul profesional elementar în România.

Ministerul cultelor și instrucțiunei publice din România, cu începerea dela 1 Septembrie 1901 va înființa următoarele școle profesionale:

1) Curtea de Argeș, școlă de meserii inferioară, în care se vor învăța de-ocamdată meseriile: rotăriă-lemnăriă, ferăriă și olăriă cu fabricația sobelor de teracotă.

2) Pitești, școlă de ucenicie.

3) Trușești (județul Botoșani), școlă elementară de meserii: frângheriă, împletituri de papură și rêchită, lemnăriă ordinară.

4) Viziru (județul Brăila), școlă elementară de meserii: rotăriă-ferăriă.

5) Brăila, școlă inferioară de meserii: tẽmplăriă, ferăriă, tinichigeriă, croitoriă.

6) Brăila, actuala școlă secundară de fete (gimnasiu) se transformă în școlă profesională de fete: rufăriă, croitoriă, modê.

7) Județul Bacău. O școlă elementară de meserii, care se va instala într-o comună, ce se va hotări mai în urmă.

8) Pătârlagele (județul Buzêu), școlă elementară de meserii: lemnăriă, rotăriă, ferăriă.

9) Pogone (județul Buzêu), școlă elementară de meserii și de agricultură.

10) Oltina (județul Constanța), școlă elementară de meserii și de agricultură.

11) Județul Constanța, școlă elementară de agricultură, viticultură și lemnăriă, care se va instala într-o comună dela marginea județului din spre Tulcea.

12) Braniștea (județul Covurlui), școlă elementară de agricultură.

13) Braniștea (județul Dâmbovița), școlă elementară de meserii: frângheriă și lemnăriă.

14) Nucet (județul Dâmbovița), școlă inferioară de agricultură și meserii: dogăriă, lemnăriă, rotăriă.

15) Poiana (județul Dolj), o școlă inferioară de agricultură. D-l Marinou, mare proprietar în acea comună, a dăruit 150 pogone de pãmânt, școlă va purta numele donatorului.

16) Cotușca (județul Dorohoiu), școlă de agricultură elementară. D-l G. Văsescu, a dăruit în acest scop 25 hectare de pãmânt.

17) În orașul Dorohoiu, se va înființa o școlă de meserii în locul actualului gimnasiu.

D-l ministru al instrucțiunei publice, în deciziunea sa publicată în „Monitorul Oficial“ Nr. 95 din 29 Iulie a. c. din care facem acest estras susține, că transformarea

Excursiune la mănăstirea Neamțu.

Cerul se însenina. Petecile de nori cari mai acopereau cerul fugeau rușinate după deluri. Seninul se întindea din ce în ce. În curând par'că nici nu plouase. Un aer răcoros, curat se exala din răsădului naturii pline de vigóre răspândindu-se în valuri repezi și mari peste văi și dealuri. Er câte odată, când norașul ce ascundea față strălucitoare a sôrelui se rupea în buci și dispărea în imensitatea spațiului, atunci sôrele scânteia de bucuriă și viață. O veselie universală se reversa atunci asupra naturii întregi și picăturile de plôie de pe ierburii, ce scolipeau ca niște briliante, înveșeau și mai mult talionul ce fermeca privirea cu bogăția lui.

Pe măsura ce ne apropiam de mănăstire, orizontul se deschidea tot mai larg și o câmpie vastă, o grădină admirabilă mărginită de deluri ni-se prezentă grațios privirilor noastre lacome. Intinse fălci de ierbă răcoapă și parfumată, se desfășurau maestos pe câmpii presărate din loc în loc cu ar-

bori bețanți stufoși, cu colibe unite și simple, cu cosași ce culcau la pãmânt ierba galbenă ca mălaiul, aședându-o în rânduri lungi, drepte și alineate. Un parfum îmbătător răspânda această ierbă de curând cescită peste care plôia cădută cu o clipă mai înainte a aședat un strat de mireasmă cerească. Era o grădină vastă, nesfârșită, a cărei întindere colosală îți obosea privirea și-ți închidea ochii.

După-ce am mers ca vre-o jumătate de ôră pe șoseaua ce trece printre paștea nemărginită de fuațe, ne-am apropiat de-a binele de mănăstire și în curând intrăram în ea.

Era o intrare triumfală. Sôrele lumina totă întinderea de străluciau feerie cupolele mănăstirii sub privirea razelor sale, ér pășunile și pădurile scolipeau dulce, bucurându-se par'că de sosirea noastră. Cei trei tovarăși ai companiei noastre ne eșiră înainte — nu-i vorba, ca să se reîntôrca în Agapa — și ne conduseră în mănăstire în mijlocul risetelor n-numerate pe socotela noastră.

Înainte de a intra, ne oprirăm puțin în fața ospiciului de alienați și privirăm câte-va momente la nenorocii lipsiți de minte, cari se preumblau, țipau, strigau, se tângiau în diferite moduri prin cerdacul și ograda ospiciului, dând nasuere unei larme triste, duiôse, jalnice afară din cale.

Privind la ei o duiôșare fără marginii te cuprinde. Er brutalitatea gardienilor incultii, pe mâna cărora cad aceste ființe dezechilibrate, pornirea scârbosă cu care îi brășcheză, ca și cum ar gusta o plăcere din batjocurirea lor, îți umple sufletul de adêncă milă pentru bieții internați și de supremă revoltă față de îngrijitorii cu sufletul de bestie. Te întreb: cu ce greșesc acești ômeni sêrmani, dacă, în neputința de a judeca în care se află, comit ôre-care neregularități, fapte ce trebuie reprimite când sunt făptuite de omul cu muntea întregă?

Induiôșai am plecat spre mănăstire. Priveliștea acestei turme inconșiente și sêrmane ne producea rău. La mănăstire, în fața athonaricului și impozantului pa-

vilion, lumea se plimba vôiôșă, tẽrguia dela un mic bazar, pe când câți-va juni și june floricele de primăvară jucau croket.

După-ce ne-am asigurat locul de odihnă pentru nôpte ne-am preumblat puțin prin mănăstire și pe la 7 și jumătate ne-am ospetat.

În zorii zilei de 24 Iulie sgomotul pasagerilor dela arhondăriă ne-a deșteptat. Dormisem un soun fôrte nepotrivit față cu nec-sitățile noastre fi-ice: pe niște paturi rău așternute și în compania câtor-va tovarăși nocturni fôrte obișnuiți, se dice, pe la mănăstiri.

Am vizitat întâi cele două bisericiuțe din curtea mănăstirii. Infățisarea lor esternă e fôrte plăcută. De jur-imprejur, sus sub streșină, sunt încunjurate cu niște brăe frumos executate. În colo, curățeniă deplină. Din loc în loc sfinți zugrăviți în culori, își presintă grațios figura lor plină și roșcovană. Pe turlele întâiei bisericiuți, sf. Gheorge, se aflau aședate s helele de pe cari niște tinichigii boiau în reșu tabla.

În interior mai frumoasă și mai însem-

mai multor gimnasil în școli profesionale se impune în mod imperios, într'un termen cât mai apropiat.

18) Bunescl (județul Fălciu), o școală elementară de meserii: dogăria.

19) Berezeni (județul Fălciu), școală elementară de meserii: împletituri de răchită, papură și paie.

20) T.-Jiului (județul Gorj), o școală de ceramică.

21) Slobozia (județul Ialomița), școală elementară de agricultură și meserii: ferăria.

22) București (județul Ilfov), se va înființa o școală de ucenic, pentru care s'a și alocat suma de 8000 lei.

23) Buftea (județul Ilfov), școală de meserii elementară, care se va înființa în localul și cu fondurile oferite de principele B. Al. Stirbei.

24) Iași (județul Iași), se va înființa o școală de ucenic pentru care s'a alocat suma de 5000 lei.

25) Strehăia (județul Mehedinți), școală de agricultură elementară.

26) Baia de aramă (județul Mehedinți), școală elementară de meserii: lemnăria.

27) T.-Severin, școală comercială de gradul I.

28) Câmpu-Lung, școală inferioară de meserii: rotăria, ferăria etc., în locul actualului gimnasiu.

29) Bicz (județul Neamțu), o școală elementară de meserii.

30) Slatina (județul Olt), o școală elementară de meserii în locul actualului gimnasiu.

31) Cornu (județul Prahova), școală elementară de meserii: tâmplăria.

32) Odobesci (județul Putna), școală elementară de viticultură și de meserii: dogăria.

33) Surăia (județul Putna), școală elementară de meserii: împletituri de papură, răchită și de paie.

34) Pitești (județul Putna), o școală elementară de țesătorie pentru fete.

35) Măicănesci (județul R.-Sărat), o școală elementară de meserii: lemnăria, rotăria și ferăria.

36) Porcesci (județul Roman), o școală elementară de meserii: frângerăria.

37) Roman, o școală inferioară de meserii: tâmplăria, cismăria, tinichigerăria.

38) Balș (județul Roman), școală elementară de meserii: lemnăria, ferăria și alta de agricultură.

39) Borăia (județul Suceava), școală elementară de meserii: lemnăria, ferăria.

40) Buciumeni (județul Tecuci), școală elementară de meserii: lemnăria, rotăria, dogăria.

41) Turnu-Măgurele (județul Teleorman), școală inferioară de meserii: rotăria, ferăria, tinichigerăria. Această școală se va înființa în locul unui din gimnasil dela T.-Măgurele său Alexandria.

42) Babadag (județul Tulcea), o școală elementară de meserii: rotăria, lemnăria, dogăria.

43) Catarlet (județul Tulcea), școală elementară de pescăria.

44) Praja (județul Tutova), școală elementară de meserii: dogăria.

45) Rădesci (județul Tutova), școală elementară de meserii: rotăria, lemnăria.

46) Tanisa (județul Vaslui), școală elementară de meserii: rotăria, lemnăria, ferăria.

47) Clejani (județul Vlasca), școală elementară de meserii: lemnăria, rotăria.

48) Giurgiu, școală comercială de gradul I.

49) Tg. Orez (județul Vâlcea), școală elementară de agricultură și meserii: cojocăria, lemnăria, rotăria.

*

Etă ce scrie „Albina“ din București cu privire la măsura această salutară menită a da o nouă îndrumare învățământului din România:

Până acum aproape întreg învățământul nostru secundar nu forma pe tinerii noștri școlari, decât pentru slujbe, său mai bine zis, pentru bugetul statului. Chiar școlile de agricultură n'au dat, în mare parte, decât aceleași rōde. Au venit la mine absolvenții ai școlii de meserii din București și m'au rugat să intervin pe lângă șefii dela căile ferate să le dea și lor locuri, căci în ateliere particulare le vine greu să lucreze! În mintea părinților dela sate, când își dau copiii la școală, e ideea limpede, că copiii lor trebuie să iasă mai procopsiți. Prin procopsală nu înțeleg însă, că prin școală copilul capătă o mulțime de cunoștințe folositoare. că va ști cum să lucreze pământul mai bine, cum să îngrijescă de sănătate, cum are să trăiască în lume! Nimic din toate acestea. Ei înțeleg din potrivă, că copilul lor trebuie să ajungă *ceva mai mare, să capete și el o leșșoră!*

Sunt de aproape 12 ani director al unei școle normale de învățatori. În acest timp s'au prezentat în această școală mii de copii dela sate. Mulți au trebuit să se întorcă la căminul părintesc, căci nu toți puteau să intre într'o școală, unde numărul locurilor e hotărât. Șciți ce-mi diceau părinții însă, veniți din diferite județe ale țării, când retrăgeau actele copiilor? Vai de noi, domnule director! Am cheltuit o grămadă de bani cu copiii la școală și acum vedem, că o să rămână tot ca noi la *sapă și la plug!*

Etă idei greșite și nenorocite! Meseriile de tot soiul și negoțul au fost desprețuite și ocolite de noi, Românii.

Pentru fierăria și vioră numai Țiganul e bun. Pentru fierăria și tâmplăria numai Némțul. Pentru tinichigerăria și negoț în genere numai Evreul. Pentru grădinăria cu

zarzavat numai Bulgarii și Sêrbii. Chiar puținii negustori români, ce am avut, n'au voit să-și mai dea copiii să învețe meseria lor său altele. Din această pricină, aproape toate orașele noastre sunt pline cu străini. Negoțul și meseriile sunt în mâna lor! Cine e vinovat de această tristă stare de lucruri? Noi înșine!...

Se pare însă, că această stare de lucruri o să se schimbe în bine și e și timpul. D-l Haret, ministrul cultelor și al instrucțiunii publice, a schimbat legile învățământului și corpurile legiuitoare au primit această schimbare și anume, ca învățământului meseriilor și al agriculturii să i-se dea cea mai mare băgare de seamă. Se vor înființa în toate județele țării, după regiuni, școli de meserii și de agricultură. Se vor preface chiar gimnasil în asemenea școli folositoare. Va începe o nouă viață pentru învățământul nostru primar și secundar!...

Un semn îmbucurător! Institutorii și învățătorii din toate părțile țării s'au întrunit luna această în congres în București, și s'au ocupat tocmai cu chestiunea învățământului profesional. Atât institutorul, care a ținut cuvântarea la deschiderea congresului, cât și ceilalți vorbitori, au arătat rețele, de care suferă țera din pricina lipsei unui asemenea învățământ și s'au pronunțat cu toții pentru o nouă direcțiune în învățământul nostru. Nică nu mă așteptam altfel, căci institutorii și învățătorii s'au arătat în cea mai mare parte vrednici de numele ce-l poartă, ori de câte ori a fost vorba de popularizarea unei idei folositoare. Ei vor forma deci și pentru această lucrare temelie cea mai puternică!

Am aflat încă, că multe județe sunt gata să dea tot sprijinul lor d-lui ministru al cultelor și instrucțiunii publice, cum și mulți proprietari din țera.

Toate indiciile de până acum sunt destul de îmbucurătoare, așa, că putem avea deplină credință, că lucrarea întreprinsă va isbuti cu succes. Așa să și fiă, căci numai pentru binele țării va fi!

SCIRILE DILEI.

— 4 (17) August n.

Din cauza Sf. sêrbători de Lună, Schimbarea la față, și din cauză că pentru ziua de Marți 20 Aug. n. (Sf. Stefan) e impus de lege repausul de Duminecă, numărul proxim (de 4) al fōiei noastre va apăre numai Miercuri sêra.

Procese de despărțire hierarchică
Ați suntem în poziția de a înregistra o soare îmbucurătoare, care șterge în parte reaua impresiune ce a făcut-o pierderea procesului de despărțire a comunei bisericesci din Fabricul-Timșorei. E vorba de două procese de despărțire hierarchică, ce le-au purtat comunele Parția și Bucăherecul mic în Banat în contra coreligionarilor sêrbi. În ambele acestea procese sentințele aduse la curia reg. din Budapesta au fost favorabile Românilor. În sentințe se ordonă împărțirea întregii averi, care astăzi se află în mâna Sêrbilor, în două părți egale adică, o parte să rămână a Sêrbilor, ér cealaltă parte să se dea Românilor. O astfel de judecată o înțelegem, nici odată însă nu vom înțelege sentința adusă în procesul amintit la început în paguba comunei bisericesci române din Fabricul-Timșorei.

O faptă generoasă. Dela comitetul parochial ortodox din comuna Gârbova ni se scrie următoarele: Fostul episcop al bisericii noastre de aici, *Aron Cârpeniș* și soția sa *Ana*, la sfatul și stăruința parochului nostru Romul Pop, au testat parochiei noastre șese parcele de moșie, cu destinațiunea că după mōrtea lor să se vândă, ér suma vândută să se depună la o bancă și timp de 20 de ani să se capitalizeze interesele după care timp, din capitalul ce rezultă să pună baza unui fond al cărui venit să se întrebuinteze pentru înfrumusețarea bisericii. Find acuma ambii acești feroici donatori morți, în sensul actului de donațiune comitetul parochial a licitat moșii testate,

la vânzare, frumūșica sumă de 1000 fl. (*două mii corōne*). În semn de piă memorie a acestor feroici donatori, cari de altfel s'au indus în dipticul acestei sfinte biserici, facem cunoscut această nobilă faptă demnă de urmat, implorând dela Pronia divina fericierea vecnică asupra lor.

Principele moștenitor român la manevrele austriace. Principele Ferdinand însoțit de generalii Robescu și maior A. Demetrescu — adjutanți, va asista la manevrele armatei austro-ungare. Aceste manevre se vor face în Croația și în sudul Ungariei. A. S. va pleca la începutul lui Septembrie, la Cincbiserică, unde va fi cuartierul general al trupelor austro-ungare concentrate.

Din părțile Sătmărene ni-se scrie, că în ziua de 11 August s'a ținut acolo adunarea cercuală a despărțământului *Ugocia-Sătmar* a Asociațiunei. La această adunare a venit și părintele *D. Napoianu*, înconjurat de douăzeci și cinci fruntași din comuna *Botez-Oșareu*. Mulți s'au mirat, cum de învățătorii *P. Pop* și *Simion Rusu* din acea comună, nu au întovărășit și ei pe vrednicul lor preot. Această mirare a fost cu atât mai justificată, cu cât se știe, că părintele *Napoianu* a făcut multe sacrificii pentru acești învățători și a mijlocit, că acestia să primescă regulat salariile lor, cari salarii sunt mult mai bune, decât în alte comune. Domnii învățători însă au refuzat invitarea preotului de a se prezenta și ei la o adunare culturală românească și au preferat a se duce în acest timp să bechetuască pe la Sătmar și se faca temerari pe la cei mari, ca să se recomande de bună patrioți. Rașine să le fie!

Muncitori străini în România au fost aduși pentru munca agricolă în vara această un număr de 52.700. Dintre aceștia trei din patru părți au fost bulgari, și ca toate acestea bulgarii răspălesc așa de urât țera, unde atâtea mii din conaționali lor își câștigă pâinea...

Saraffoff și congresul macedonean. O telegramă din Sofia anunță că Saraffoff imediat ce a fost pus în libertate, a convocat congresul macedonean, pentru ai da semn de modul cum a întrebuintat cei 100.000 lei, ce a cheltuit.

Generalii iubilanți. Anul acesta mulți generali își sêrbăză iubileul de 50 ani al carierei militare. În ziua de 13 August s'au implinit adică 50 be ani de când acei înalți militari au eșit ca tineri sub-locotenenți din academia dela *Wiener-Neustadt*. Intre acești generali cel mai sârbătorit este baronul *Fejervary* ministrul ungar de hopveți, căruia Majestatea Sa i-a adresat o scrisoră autografă, în care îi mulțumesc pentru meritele câștigate în jurul tronului și a patriei. Majestatea Sa i-a conferit baronului *Fejervary* cu acest prilej mare oruce a ordinului Sf. Stefan. Baronul *Fejervary*, după străbunii lui, se trage dintr-o familie din Ardeal, care purta numele de *Nekes*.

Bancă nouă în Cugir. Duminecă a ținut la Cugir, după cum se scrie, adunarea generală de constituire a noului institut de credit „*Cugireana*“, întemeiat de fruntașii români ai acestei mari comunități. Capitalul social e de ocamdată 50.000 cor. Adunarea constituantă și-a ales: Director pe d-l Procopiu Herlea, casar; G. Berian în direcțiune: Ionuț Ștefănescu, Petru Ștefănescu, Constantin Olariu, Nicolae Olariu, Ioan Băluț, D. Bria, Aron Olteanu, Ion Herlea și Ioan Lupuț. În comitetul de praveghere: Edmund Bihory, Ioan Cincș și Valeriu Reese, supleanți; G. Berian și Muntean, I. Vasilie.

Inundări. În săptămâna trecută în toate părțile Ardealului au fost multe pătorețiale. Prin părțile Orăștiei de-aseamenea s'a descărocat dițele trecute o furtună mare, așa că scrie despre această „Bun. Econ.“ La Orăștie valea Sibeșelului a făcut paguri uriașe. Ploând teribil pe munții Sibeșelului torentul de apă adunat în vale a luat sine mii de stingini de lemne care au

nată e a doua bisericuță, înălțarea. Ea e zugrăvită pe d'a întregul cu sfinți și cu episoade din viața lor. În ea se află mormântul unui domn; pe a doua strană din stînga se află următoarea însemnare:

„Aici este înmormântat Ștefan Voevod, fiul lui Alesandru cel Bun, căruia i-s'a tăiat capul de nepotul său Roman, fiul lui Ilie Voevod, în anul 1447, Iulie 13“

Trei policani tre sunt atârinate de lanțurile, ce se coboră din bolțile clopotnițelor și în fața altarului e o iconă mare a Maicii Domnului. În ocol lucruri obișnuite. În pridvor între altele se află o însemnare în care se spune că mitropolitul Cteotist care a sfințit biserica în 1497, Noemvrie 14, se află îngropat acolo.

În interiorul bisericii cu hramul sf. Gheorghe, simplitatea e complectă. Păreții sunt albi. Două tablouri mari își atrag imediat atenția. Cel din stînga, care are aproximativ 2½ metri înălțimea și 1½ lățimea, reprezintă pe mitropolitul Veniamin Costache, înconjurat de doi arhieri, când primește pe fiul său, care venind din străinătate îi citește o predică — după explicația dată de călugărul îngrijitor.

După aceea am vizitat biblioteca, mărfa bibliotecă a mănăstirei, centrul cul-

tural, inima intelectuală a vechii Moldove. Ea, biblioteca se află instalată în câteva camere joase, boltite, vărute în alb, cu ferestrele mici, zăbrelete și cu obloane de fer. În camera întâia sunt câteva dulapuri cu cărți în diferite limbi, fosta proprietate unui arhimandrit. În a doua cameră mai multe du'apuri cu cărți grecesci și rusesci. În a treia și a patra cameră mai multe dulapuri cu cărți românesci, mai vechi și mai noi, mai uzate și mai curate. În dos sunt alte cărți, der nebroșate, nici numerotate. De când cu furtul lui Iatimirsky, manuscrisele vechi, simbolele dezvoltării noastre literare și intelectuale, au fost transportate la biblioteca Academiei.

Apoi am vizitat schitul din apropiere la care duce o șosea bine bătută, care fa e la dreapta puțin mai înainte de localul mănăstirei. Ér decă cont'nui drumul pe o cale admirabilă, strejuită de copcii înalți de brați, arini, stejari și alte specii cari păstrează o umbră răcoritoare și perpetuă, ajungî la „Puturoasa“, mic stabiliment cu două fântâni de ape sulfuroase, de unde vizitatorii acestei mănăstiri i-au apă pentru băi.

(„Cronica“.)

adunate de întreprinzătorul Binder, și gata de plutit, și le-a mănăat, dăr la Castău s'au înfundat lemnele și au mănăat totă marea de apă peste grădini și câmpii și a zdrobit și stricat tot. La grebla mare a Oraștiei nouă înfundare, care a pricinuit revărsarea și înecarea părții de oraș dintr'acolo, locuită de Români, cărora le-a făcut pagube mari la toți. Dacă lemnele d-lui Binder nu erau, care se provoacă revărsările văii, necasul era mult mai neînsemnat. Pentru aceea o comisiune din amplexi ai primăriei orașului a și început încă Lunii și Marții prețuirea pabubelor dela om la om, și aflăm că oamenii se arată mulțumiți cu prețuirea, și vor urma pertractările la poliție și plățirea pagubelor prin stat, căci a lui este întreprinderea pe care o conduce d-l Binder. Cei-ce nu vor fi mulțumiți cu prețuirea organelor orașenești și nici la pertractări nu se vor împăca, vor porni procese contra statului pentru pagube.

D-l Eugen Zaslo profesor din Arad a tradus în românește cartea inspectorului regesc din Torontal, Dr. M. Szabó intitulată „Drepturile și datorile învățătorilor” întocmită pe baza legilor, regulamentelor, instrucțiilor, ordinațiilor, hotărârilor și deciziunilor de însemnatate principiară. Cartea destul de voluminoasă (peste 300 pagini) va eși de sub tipar în luna lui Octomvrie a. c. Prețul de prenumerare este de 4 cor. 20 bani, ăr după apariție va costa 5 cor. 60 bani. Bani de prenumerare și comanda se trimite la adresa autorului Dr. Szabó Mihály inspector regesc de școlă, Nagy-Becskerek. Tuturor colecțanților, după 6 esemplare se dă un exemplar gratuit.

Pagubele făcute la câmp de miliție. Ministrul de houwăi, baronul Fejérvári, a dat ordin comandelor militare, prin care se face cunoscut, că pagubele ce vor suferi proprietarii prin călcarea armatei la manevre, numai în acel cas vor fi plățite de visterie, decât păgubașul în 24 de ore după retragerea miliției, își înscuințază cererea pentru pagubele suferite.

La manevrele flotei române de război, cari se vor face în luna Octomvrie, după cum se asigură, va asista și A. S. R. Principele Ferdiuand. În acest oas, la manevre, va lua parte și unul din vasele marinei comerciale, care va avea rolul de încercător auxiliar.

În prăvălia G. I. Eremie, strada Hirscher, lângă Mutzig, au sosit: cel mai bun cașcaval de munte cu prețul cel mai eștin în gros și en detail; dîlnic sosește transport de stuguri, pepeni verzi, galbeni, Turchestan, Cantalupi, și în general tot felul de articuli de delicatețe.

Musica orașenească va cânta săptămâna viitoare: Lunii la 5½ ore d. a. în Parcul Rudolf, Marții, Miercuri, Joi și Sâmbătă la 6 ore d. a. pe promenada de jos, ăr Vineri la 5½ ore pe promenada desus.

În afacerea Evreului „Singer” cercetarea făcută la poliția n'a scos la ivelă nimic nou. Acum se ascultă mulțime de oameni pentru a afla, decât și cine ar fi ațipat mulțimea și cine a aruncat s'au a lovit în Evreu. Încă, pe cât se știe, nu s'a putut constata ce anume a căutat Singer „Pe Toile” (în Scheiu), căci așa numai, fără de nici un scop nu s'a dus el să se prumbeie pe acolo. Pentru cetitorii de Duminecă resumăm cele întemplate cu puține cuvinte: Evreul, care dăce că-l chiamă Sigmund Singer și că a sosit dela Arad Lunii dimineața cu trenul de 8 ore, ca să plece mai departe la Brăila (Români) peste trei ore, — a plecat imediat dela gară pe jos, întrebând pe unde se merge în pădure — și așa a ajuns până sus „Pe Toile” în Valea Morilor. Acolo a oferit unui școlar român de vre-o 11 ani o coronă ca să-l conducă în pădure. Copilul înse a fost reținut de cei trei soți ai săi, cari i-au dîs să nu mîrgăie cu jidanul. Singer are un esterior ouat jidovesc, așa că deși era îmbrăcat în haine simple negre, l'au putut cunoște toți de ce neam e.

Când a ajuns la casa Nr. 15 în secțiunea C. a stradei, spun martorii, s'a apro-

piat de copilul Vasile Constantin de 4½ ani, s'a plecat la el și l'a luat de mână. Atunci de-odată s'au auzit strigăte: „Prinseu pe Jidan, zrijiți de copii!” și s'a produs o învalmășelă, ăr Singer f'ă încunjurat de mulțimea furioasă, care-l învinuia, că a voit să fure copilul. El f'ă bătut și numai după intervenția unui medic, f'ă scăpat și dus la poliția, unde împreună cu el merse și mulțimea agitată. Femeia Elena Orghidan, vecină cu tatăl copilului Vasile, dăce, că a auzit strigătul de mai sus, ce venia de pe Cóstă dela patru femei, cari vedușeră, ce se p-trecea, și s'arind la p'rtă ea vedușe pe Evreu cum apucase de mână pe copil și făcuse câți-va pași cu el. Cele patru femei de pe Cóstă spun, că l'au vedușut pe Evreu la p'rtă, luând pe copil de mână și plecându-se la el. Unul din martorii cu numele Andreas Zell, dăce, că a întîlnit pe Evreu înainte de-a sosi la casa Nr. 15 și că Evreul ar fi fost atunci urmărit de câți-va copii, cari a fi strigat după el: „Jidanule!” Atăta s'a putut afla până acum. Evreul negă toate, afară de faptul, că a întrebă unde e pădurea.

În poporul din Scheiu se lățise încă dinainte faima, că Jidovii umblă după copii și acesta în urma scirei adusă de foia un-gurască din loc, că la poliția au făcut arătare o Sască Maria Sen'er și o Ungurică, Ballo Denese din Schei, strada așilului, că la ele a fost un Evreu cu barbă cam de 35 ani și le-au oferit 2000 fl. pentru un copil. Acest Evreu s'a dus mai întăiu la moșa Luisa Fakler din strada căpitanului nr. 12 b. și sub cuvânt, că ar fi agent de asigurare, i-a cerut adrese de familie, pe unde se află copii mici. Îndată după arestarea Evreului Singer, acesta a fost confrontat la poliția cu numita moșă. Aceasta a declarat, că el nu este Evreul acela, care fusese la ea și la cele două femei de mai sus.

După-ce va încehea cercetarea contra Evreului Singer, poliția va transpune actele procuraturii reg. din loc, unde apoi se va decide decât este să se continue cercetarea pe cale judecătorească, ori nu.

Adunarea desp. Treiscaune-Ciuc al „Asociației”.

— August 1901.

Despărțământul Treiscaune-Ciuc și a ținut adunarea generală în anul acesta în Poiana-Sărată în 20 Iulie st. v., în ziua de Sf. Ilie. Poiana-Sărată e una dintre cele extreme comune ale comitatului Treiscaune, respective ale Despărțământului, așa, că nici nu se aștepta la o participare mai mare a străinilor. Cu toate acestea, pe lângă numărul public din Poiană au fost reprezentate și unele comune mai îndepărtate.

Adunarea s'a ținut în biserica română și a decurs în cea mai deplină ordine, așa încât se pare, că domni, cari au pus în circulația jandarmii și organele administrative, au rămas cam buzați, de-orece s'au convins și de astă-dată, că Românii din Treiscaune nu doresc alt-ceva, decât să se cultive și ei în dulcea noastră limbă românească. Incolo „pacnicii Săcui” se pot da de-a berbeleaca, că habar n'au de ei. Românul nu rîvnește nici la averea săcuiască, nici la cultura săcuiască, dăr nici la mințea săcuiască.

După terminarea serviciului divin, directorul desp. P. O. D-n protopop D. Coltofean printr'o vorbire bine alcătuită, arătând importanța „Asociației” pentru poporul român și în special importanța desp. Treiscaune-Ciuc pentru poporul român din aceste părți, declară, adunarea de deschisă.

După acesta părintele Ión Olteanu, secretarul desp. cetesce raportul general al comitetului despre activitatea acestuia și despre starea Despărțământului dela adunarea de constituire încôce. Din acest raport se vede: 1) că comitetul, pentru-ca să p'otă lucra mai cu rezultat la ajungerea scopurilor „Asociației” și să p'otă cuprinde mai ușor în siul său pe toți Românii din aceste comitate, a împărțit deocamdată întreg teritoriul desp. în 6 centre

și anume: Tulgheșul, Poiana-Sărată, Brețcu, Covasna, Buzaele și Arpătacul. 2) Intenționează, ca prin delegați eșmiși din siul său să organizeze în fie-care din aceste centre, câte-o agentură, care să cuprindă comunele mărginașe și în fie-care din aceste centre să plaseze câte-o bibliotecă populară. 3) P. O. D-n protopop a și organizat deja o astfel de agentură în Brețcu, ăr d-l profesor Nicolae Bogdan una în Arpătac, plasând deja în ambele aceste agenturi câte o bibliotecă constatătoare din câte 100 cărți în valoare de câte 150 corone.

Cu cât drag au fost așteptate aceste bibliotecă, o dovedesce faptul, că deși au fost predate în administrația lor numai târziu, cu toate acestea biblioteca din Brețcu a avut 76 de cetitori, ăr cea din Arpătac 250. Și decât calculăm, că acele cărți, cari le scôte poporul nostru din bibliotecă, pentru ca să le cetesacă, mai înainte de a le reînapoia le mai împrumută pe la 2—3, s'eu când cetesce unul, 10 ascultă pe lângă el, cu bucuria și cu satisfacțiune putem constata, că cărciumile din Arpătac și jur, din Brețcu și jur au fost cercetate în ierna trecută cu vr'o câte-va sute de Români mai puțin și, că aceștia în loc să se îndelnetiescă cu lucruri netrebnice și să-și piardă parale prin astfel de localități, au stat în casă caldă și s'au ales cu ceva bun, frumos și folositor. Un mic început acesta în viața Românilor din Treiscaune, dăr de mare valoare.

4) S'ă vede mai departe din acest raport, că d-l profesor Nicol. Bogdan, în decursul anului acestuia, a vizitat agentura din Arpătac și a controlat biblioteca. Cu acea ocaziune a constatat, că comitetul funcționează regulat, a ținut 3 ședințe în decursul anului, în cari a pertractat afaceri curente; că biblioteca e îngrijită și ținută în cea mai mare ordine, cărțile împrumutate se reînapoiază la timp și, ca să se convingă, că aceste cărți într'adevăr s'au cetit, a pus întrebări singuraticilor cetitori, referitor la materialul cuprins în cărțile cetite de ei și spre cea mai plăcută surprindere, a căpătat dela fie-care răspuns satisfăcător.

După acesta d-l Nicol. Bogdan a dat cetire raportului despre situațiunea cassei și a prezentat budgetul pe anul 1901. Din acest raport se vede, că mișcarea cassei pe anul trecut a fost 542 cor. la intrate și 470-55 la eșite, rămânând un saldo de 71-45 corone.

Atât raportul general, cât și cassa s'a predat spre censurare unei comisiuni constatătoare din D-nii: Constantin Dimian, Nicolae Miculescu și George Micu.

După acesta s'a făcut înscrierea de noi membrii, încassare de taxe și ajutóre pentru bibliotecile populare. Dintre membrii ordinari vechi au plătit taxa pe 1901: Spiridon Dimian, protopop onorar, Brețcu 10 cor.; Ión Dima, paroch, Sita-Buzău 10 cor.; George Neagovici-Negoescu, capelan, Intorsura Buzăului 10 cor.; Ión Olteanu, paroch, Poiana-Sărată 10 corone.

S'au inseris membrii ordinari noi și au solvit taxele: Nicolae Miculescu, comerciant 10 cor., Vasile Minișca, comerciant 10 cor., Constantin Damian, comerciant 10 cor., George Micu, comerciant 10 cor., (toți din Poiana-Sărată), George Hamzea, paroch, (Sepsi-Sânt-Georgiu) 10 cor.

Au contribuit pentru ajutorarea bibliotecilor populare: G. N. Irimiă, econom 20 bani, I. Crăciun Smăd, econom 40 bani, G. Burdoce, econom 92 bani, G. Samsou, 92 bani, G. Tuțoianu 10 bani, Antimir Antimir 2 cor., Ión Palade 20 bani, G. Băleanu 20 bani, G. Mierlușca 1 cor., I. Grobnic 30 bani, N. Drăgoi 20 bani, G. Cianga 20 bani, I. Cășăreanu 40 bani, Averchie Rusu 20 bani, Ión Ardelean 20 bani, G. Negoescu 1 cor., N. Tuțoian 20 bani, N. Smădu 1 cor., C. Matei 4 cor., A. A. Rusu 40 bani, G. G. Drăgoi 20 bani, G. Trandafir 1 cor., G. N. Teacă 80 bani, I. Păstor 2 cor., G. G. Popovici 2 cor., G. Lazar 2 cor., G. I. Popovici 2 cor., D. Damian 40 bani, I. C. Ciurea 40 bani, G. G. Reuța 92 bani, I. M. Tulucă 2 cor., Stoiian Olteanu 2 cor., Ión Mămoi 1 cor., Costache Matei 4 cor., toți din Poiana-Sărată. N. M. Teacă,

Covasna 2 cor., Melchisedec Mirza, preot 1 cor., Agentura „Arpătac” 10 cor.

După cum suntem informați ulterior a mai contribuit d-l N. Crisbașian 6 cor., tot pentru acest scop.

Aceste ajutóre încurse pentru bibliotecile populare, partea cea mai mare dela țeran, dovedesce pe deplin cum se însufleșesce poporul nostru pentru lucruri bune și frumoșe numai să i-se arete lui clar și limpede scopul, ce să urmăresce.

După-ce s'au terminat aceste încassări, și după-ce adunarea a însărcinat pe parochul I. Olteanu și C. Damian să reprezinte Desp. la adunarea, care să va țină tomna acesta în Sibiu, președintele a închis adunarea, ăr noi ne-am depărtat din Poiană cu convingerea, că decât preoțimea și învățătorimea noastră din aceste părți printre daraverile lor particulare, cari îi preocupă cu desăvârșire, s'ar interesa cât de puțin de acest oropsit popor în fruntea căruia se află, în scurt timp am puté înregistra lucruri îmbucurătoare din Desp. Treiscaune-Ciuc.

X.

SCIRI ULTIME.

Sofia, 16 August. Sarafoff a luat parte erî la lucrările congresului macedonean. El a acusat acolo pe profesorul Mihailovski, președintele actual al comitetului macedonean, că e contra Rusiei. Congresul a desaprobat în unanimitate atitudinea lui Mihailovski. Realegerea lui Sarafoff e privită ca sigură.

Peking, 16 August. Ambasadorii puterilor de aici s'au învoit ca să nu se mai facă nici o schimbare în protocolul de pace. Ei cred, că Marța viitoare vor puté subscrie împreună cu plenipotențiații chineși protocolul pentru încheierea păcii între China și celelalte puteri.

Literatură.

A apărut *Istoria lumii* partea a III-a tălmăcită de preotul C. Morariu, după Dr. Th. B. Welter, și se p'ote procura dela Tipografia „A. Mureșianu” cu prețul d-l coronă, plus 10 bani porto.

Produțiune în Zărnescl.

Brașov, 30 Iulie st. v. 1901.

Stimate D-le Redactor! Erî, în 29 Iulie st. v. am asistat și eu la produțiunea teatrală și musicală împreună cu dans, aranjată de tinerimea română studioasă din Zărnescl. Impresiunea, ce mi-a făcut-o această petrecere, mă îndemnă, ca să dau loc în prețuitul D-Vostre dîr cător-va amănunte despre decurgerea ei, sperând că aceste fapte frumoșe ale tinerilor Zărnescleni pot fi imitate și de alții.

Încă de cu dîuă a sosit multă lume în Zărnescl, numai ca să ia parte la această petrecere, căci deja din anul trecut, dela petrecerea de vară, era cunoscut bunul nume, ce și-l căștigaseră Zărnescleni cu arangiarea de astfel de petreceri. Era atăta lume, încât petrecerea anunțată pe 7½ ore precis, a fost peste puțină să nu se amâne până la 8½, numai din cauza publicului, care venea neîncetat.

Petrecerea a avut loc în sala noului și frumosului hotel al comunei Zărnescl, o sală mare, luminosă și frumos zugrăvită de cunoscutul pictor român Mărășescu.

Întăia piesă cu care s'a început produțiunea, un cântec bine ales și foarte frumos cântat de corul tinerimei, compus din vre-o 8 persoane, sub conducerea harnicului învățător Virgil Bude, a reusit de minune. Se vedea grija cu care s'a ocupat d-l Bude de corul său, instruindu-l într'un mod așa de dibaciu, încât a pus în uimire publicul.

Punctul al doilea a fost: „Caii țiganului”, anecdotă de Speranță, declamată de absolventul în pedagogie Vasilie Micudă. Aplausele nesfârșite ale publicului au învederat, cât de bine a reusit această declamațiune, studiată cu multă băgare de seamă din partea declamatorului.

După-ce s'a sfârșit și punctul al treilea, care a fost ărași un cântec al corului tinereții, a urmat piesa teatrală: „Idil la țară”, comedia într'un act de d-na M. Băulescu.

Producțiunea și-a ajuns culmea succesului său în predarea acestei comedii, când aplausele păreau că nu vor mai avea sfârșit.

S'a distins și a arătat, că are talent d-l Oct. Bude, care a avut rolul lui Zamfir Berbec, mare proprietar. Tot astfel și d-șora Maria Gogonea, în rolul Smarandei, soția lui Zamfir Berbec. Celelalte persoane: d-l Ștefan Dan (Vasilache Coteț), comerciant, d-șora Maria Șona (Tinca Coteț, soția lui), d-l I. Căldărea (Dăncescu, vărul lui Berbec), d-șora B. Străvoiu (Mariora, orfană sub tutela lui Dăncescu), d-l N. Lupu (Costică Răoșan) și d-l V. Micudă (Petrea, servitor), de asemenea au jucat foarte bine și au stors aplausele publicului.

După sfârșitul piesei teatrale, a urmat imediat dansul. S'a început, cum se începe de obicei or-ice petrecere arangiată de Români, cu un dans românesc, cu o horă frumoasă, la care au luat parte toți dansatorii. Pe lângă obiceiurile dansurii franceze s'au dansat în mare măsură și jocurile noastre românești, precum: Hațiegană, Sârba. Chindia, Brîul ș. a. s'au jucat cu drag și cu veselie, cu focul și cu entuziasmul tinereții.

Pe la mijlocul dansului a fost o pauză de vre-o oră, în care cei de față s'au așezat la mese, unde li s'au servit diferite mâncări și beuturi și unde nici cântecile n'au lipsit.

După pauză dansul s'a continuat și mai cu foc, decât înainte. Și d'abia târziu, târziu de tot, când lumina din afară se lupta cu lumina lampelor, ăr în depărtare la răsărit se vedea cerul înroșit, semn că în curând soarele are să apară în totă strălucirea și frumusețea sa, d'abia atunci începuseră lumea să se retragă, ducând totodată dulci și frumoase amintiri dela petrecerea așa de bine reușită a tinereții române din Zărnesci.

Nu doresc tinerilor Zărnesceni altceva, decât a se produce cât mai des astfel.
I. S. G.

Petreceri.

„Corul Plugarilor din Bod” va da în sala „Hotelului la stejar”, Duminecă, în 19 August (1 Sept.) 1901 o producțiune teatrală împreună cu joc. Inceputul la 7¹/₂ ore s'era. Piese: „Norocul în casă” și „Doi priuși în cursă”, comedii. Intre jocuri se va juca și „Romana”. Prețurile: locul I, 1 cor.; locul II, 60 bani.

— *Tinerimea română din M. Uioara și jur* invită cu totă onoarea la petrecerea de vară ce se va aranja în 28 August n. în sala „Otelului Central” din M. Uioara. Venitul curat e destinat în folosul bisericii gr. cat. din Uioara-superioară. Murș-Uioara, la 10 August 1901. Comitetul aranjator. Inceputul la 7¹/₂ ore s'era. Prețul de intrare: persoana 1 coronă 60 bani; familia de 3 membri 3 corone; de mai mulți 4 corone. Suprasolviri se primesc cu mulțămintă și se vor cuita publice.

Insciințare.

„Reuniunea femeilor române din Brașov” a înființat, după cum se știe, un internat cu scop de a instrui fetele din clasa de mijloc a societății românești în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economie. Reuniunea întreține și subvenționează acest Internat cu o sumă considerabilă, numai eu se potă primi fetele cu taxe cât se potă de scădute.

În acest internat se învață: a) a pregăti tot felul de mâncări; b) a spăla și a oălca tot felul de albituri; c) a croi și a cōse cu mașina tot felul de albituri și vestminte; d) a cultiva legumi și e) reguli igienice.

Pentru completarea cunoscințelor căștigat în școlă, s'a introdus și o școlă de repetiție prevădută în legile statului pentru copile dela 12—15 ani.

În această școlă se va propune:

Limba română	în 2 curs.	à 2 ore pe s'pt.
Limba maghiară	2	” ” 2 ” ” ”
Limba germană	2	” ” 2 ” ” ”
Aritmetica	2	” ” 2 ” ” ”
Istoria și Geografia	2	” ” 2 ” ” ”
Istoria nat. și fizica	2	” ” 1 oră ” ” ”
Religia	2	” ” 1 ” ” ”
Desemnul	1 curs	” 1 ” ” ”
Scrierea	1	” ” 1 ” ” ”
Cântări	1	” ” 1 ” ” ”
Gimnastică	1	” ” 1 ” ” ”

În acest „Internat” se primesc fetele române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinit 12 ani.

De-orece prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunii numărul orelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreținere și instrucțiune **taxa de 14 fl. pe lună**, plătită anticipativ.

Fetele orfane și s'erace pot fi primite gratuit în „Internat”.

Fetele din Brașov, cari vor voi să petrecă numai peste ți în „Internat”, plătesc pentru totă instrucțiunea și pentru prânț și ojină câte **10 fl. pe lună**.

De-orece numărul elevelor atât al celor cu plată, cât și al bursierelor este restrins, de aceea se invită părinții și tutorii a-se însinua, respective a înainta petițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la subscrisa președintă până în **20 August st. v.**

Primirea elevelor în „Internat” se va face dela **25 August incolo**.

La primire are să aducă fie-care elevă albiturile și vestmintele necesare, precum și așternutul de pat.

În legătură cu acest „Internat”, Reuniunea a înființat și un „Orfelinat” pentru fetele orfane și s'erace dela 6—12 ani; aceste fete primesc întreținerea completă pe spesele reuniunii și sunt obligate a cerceta școlile române gr. or. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a se adresa până în **20 August st. v.**

Informațiuni mai de-aprōpe se pot primi dela președinta Reuniunii și dela actuarul acesteia.

Agnes Dușoiu, Lazar Nastasi,
președintă. prof. gimn. și actuarul reun.

Convocare și invitare.

Reuniunea învățătorilor români din școlile confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII din drepta Mureșului, își va ține adunarea sa generală de est-timp **Lună și Marți, în 26 și 27 August n. c.** în aula seminarului diecesan din Arad.

În înțelesul §. 11 și 12 din statute, convocăm la această adunare generală ordinară pe toți P. T. DD. membri fundatori, ordinar și ajutatori și reuniunii, d'ar totodată invităm și rugăm să participe la această festivitate a noastră toți P. T. binevoitori ai școlii noastre confesionale.

Bilete moderate de călătorie primesc fie-care membru dela președintele respectivului despărțământ protopopesc pe linia până la Arad și retour, valabil pe timpul dela 19 August până la 2 Septembrie, respective dela 25—28 August n. c.

Arad, din ședința ordinară a comitetului central ținută în 3 August n. 1901.

Prof. Teodor Ceantea, m. p. președinte.
Iosif Tisu, m. p. secretar I.

Programa următoare:

- A) **Țiua primă.** a) **Ședința primă:** 1) La 8 ore a. m. asistare în corpore la celebrarea santei liturgii și la chiamarea duohului sânt în catedrala din Arad. 2) Cetirea listei membrilor și constatarea celor prezenți în aula seminarului. 3) Esmițerea unei deputațiuni, ca să invite la adunarea generală pe H. S. P. S. D. episcop diecesan, Io-if Goldiș. 4) Esmițerea unei comisiuni pentru înscirerea de membri noi și proolamarea acestora prin adunarea generală. 5) Cuvânt de deschidere de președintele reuniunii Teodor Ceantea, bineventurarea ilustrului prelat și a oșpeților. 6) Presantarea singuraticelor rapōrtare și alegerea alor trei comisiuni din 5, 3, 3 membri pentru censurarea acolora. 7) Esamenul, disertațiune de Iosif Moldovan. 8) Vieritul modern și folosul lui de Ioan Vancu. b) **Ședința a doua** (la 4 ore d. am.) 9) Recensiune asupra broșurei „simplificarea grafiei și ortografiei” edate de E. Trailă, elaborat de Nicolau Russu. 10) Prelegere

practică din limba maghiară, de Iosif Tisu. 11) Plan de învățământ pentru școlile populare, proiect elaborat de comitet pe baza experiențelor constatate în despărțiminte. 12) Raport asupra adunării generale din 1900 a confrăților noștri din diecesa Caransebeșului, elaborat la emisul nostru Iuliu Groșorean. 13) Freventatiunea școlară, disertațiune de Stefan Leucuța și 14) Fondurile de bucate în ajutorul școlii confesionale, disertațiune de Nicolau Bosoiu.

B) **Țiua a doua,** c) **Ședința a treia** (la 8 ore dim.) 15) Pertractarea raportului general al comitetului. 16) Pertractarea raportului de casă. 17) Raportul bibliotecarului și al controlorului. 18) Propuneri și interpelări. 19) Defigerea locului și timpul pentru ținerea proximei adunări generale ordinare. 20) Alegerea unei comisiuni pentru autenticarea protocolului adunării generale. 21) Constatarea membrilor prezenți și eventual distribuirea de certificate. 22) Incheierea prin președintele.

S'era la 8 ore „petrecere de joc” împreună cu „representațiune teatrală”, în pădurița orașului, cu următorul program:

I. „Paradisierul” său „Florin și Florica”, oper-tă într'un act de Vasilie Alecsandri. Persōnele: Florica orfană, d-șora Ersilia Ștef, Florin d-l Mihail Bila, Paradisierul d-l Vasilie Ștef, acesteia îi urmăză „Otrava de hărciogii”, comedia într'un act, de Antoniu Pop. Persōnele: Maistorița Crina, d-na Florița Tomi, Ionuț ucenic de pantofar, d-l Mihai Bila. Inceputul la 8 ore s'era.

În pauză se vor juca jocurile naționale „Oslușerul și Bătuta” sub conducerea vătavului Iustin Olariu.

Prețul de intrare: Locul I. 3 corone, II 2 cor., III 1 cor. Venitul este destinat fondului reuniunii și casei naționale din Arad.

Insciințare.

Anul școlastic 1901/1902 se va începe în 1-a Septembrie st. v. atât la Institutul pedagogic, cât și la școlă de aplicați și cea superioară de fete greco-catolice arhidieceesane din Blași.

Condițiunile de primire la pedagogie sunt:

- 1) Cei-ce voiesc a fi primiți în Institutul pedagogic au să producă atestat de pe a IV clasă gimnasială reală or-icivilă cu progres peste tot bun și portare morală fără notă.
- 2) Să fi implinit al 15-lea an al etății, ceea-ce se constată prin extras matricular de botez.
- 3) Să fi deplin sănătoși și să solv'escă didactrul statorit în suma de 22 corone anticipative.

Vor fi preferiți însă aceia, cari pe lângă condițiunile de sub 1 și 2 inteleg bine limba maghiară și au auz musical.

Aci se amintesc, că pentru 32—35 elevi se află quartir în internatul pedagogic. În care se primesc elevi, cari sunt în stare să solv'escă 6 corone la lună, va să d'ică 60 cor. la an. Pentru care suma elevii beneficiază de quartir, spălat, luminat și încălțit, pe cum și de fertul mâncărilor din artieli lor proprii.

La școlă de aplicați se suscep băieți, cari au implinit anul al 6-lea al etății, și nu au trecut de 11 ani. Ceea-ce asemenea au să constate prin extras matricular de botez și să solv'escă anticipative 12 corone 30 bani ca didactru.

La școlă de fete se recore ca acelea eleve, cari au implinit anul al 12-lea, să producă testimoniu de revaccinare. Mai încolo elevele din clasele elementare să solv'escă 6 cor. 30 bani; ără cele din clasele superioare 12 cor. 30 bani.

Esamenale corectore să țin în 30 și 31 August v. 1901.

Blași, la 13 August 1901.

Georgiu Muntean,
director.

Dare de sēmă și mulțamită publică.

Pentru masa studenților dela gimnasiul rom. gr. or. din Brad au binevoit a contribui următorii Mult St. Domni:

- I. Petru Călcunariu, avocat, Oravița 10 cor., și pentru fondul gimnasial 10 corone = 20 corone.
- II. Ioan German, învăț., Brad 5 cor.
- III. Dr. Lazar Simon, adv. Ciacova 10 corone.
- IV. Moise Lazar, asesor cons. 2 cor., Zacharie Boiu, asesor cons. 2 cor. = 4 cor.
- V. Iuliu Suceava, par., Borgo-Prund 3 cor., Teodor Vraciu 2 cor., Pavel Basa 2 cor., Teofil Vlad 1 cor., Varna ? notar 2 cor. = 10 cor.

VI. Ungur Aron I. Iosif, Tirnava 1 cor., Filimon Cosma, învăț., Tătaresci 1 cor., Iosif Opream, par., Tarnavița 2 cor., N. N. 1 cor., Iosif Luch, par, Certegea de jos 1 cor., Petru Iujan, învăț. în Vica 1 cor., Teodor Hister, învăț., Uleș 1 cor., Aleese Gabor, învăț., Gurasada 1 cor., Partenie Debel, învăț., Cămpuri de sus 1 cor., Dimitrie Nestor, par., Glodinesci 25 bani, Login Popa, par., Tătaresci 50 b., Ioan Bornemisa, învăț., Burjuc 1 cor., Anna Enciu, preot'să, Zam 1 cor., Nicolau Enciu, par., Zam 1 cor., Romulus Petrasca, învăț., Tămășesci 1 cor., Gligor Stanis, Zam 1 cor., Atanasie Suba, epitrop, Visca 2 cor., Ioan B., preot în C. Burjuc 1 cor., Ioanichie Popa, învăț., Bacea 1 cor., Maria Avram Păcurariu, protopop'să 2 cor., Avram P. Păcurariu, protopresb. gr. or., Iliia 5 corone = 26 cor. 75 bani.

VII. Al. L. Lazariciu, inginer 1 cor., G. Kadar, notar, Ciugud 2 cor., Dr. A. Fodor, medic, Alba-Iulia 2 cor., Dr. I. Marcic, adv. 1 cor., Silviu Patiața 2 cor., Dorate Csubul, oficial 2 cor., E. Pop, Alba-Iulia 2 cor., N. N. Alba-Iulia 2 cor., Constantin de Colbasi, proprietar, Spring 2 cor., Victor E. Pop, funar 40 bani, Acsente Trif, învăț. 1 cor., Ioan Totu, pantofar 1 cor., Nicolau Anca, faur 1 cor., Rubin Patiața, avocat, Alba-Iulia 4 cor., (în favorul gimnasiului) = 26 cor. 40 bani.

VIII. Avram Macaveiu, proprietar, Bucium-Șasa 1 cor., Ioan G. Macaveiu, jude 1 cor., Ioanovicu, contabil 1 cor., Vasile Macaveiu 1 cor., Traian M. Comboș 1 cor., Nicolau St. Pop 1 cor., Traian Danciu, comerciant 1 cor., Ioan Popa 1 cor., Ioan Macaveiu 1 cor., Candin David, proprietar 4 cor. = 13 cor.

Marinimosi dăruitori primescă pe această cale cea mai mulțumită.

Direcțiunea gimnasiului rom. gr. or. din Brad, în 1 August 1901.

Georgiu Părau,
dir. gimnas.

Măzăricea.

Din an în an plugărima noastră ar trebui să se indeletnicescă tot mai mult cu cultivarea plantelor de nutreț. Intre acestea în primul loc este măzăricea, și numai după aceea urmăză celelalte: trifoiul, luteră și năpii de nutreț. Măzăricea e vrednică de cea mai mare luare aminte a plugarilor pentru folosul neprețuit, ce ea aduce sēmănându-se în locul menit pentru ogor.

După calculele făcute de economii practicei un pogon de pământ dă 1.800—2.800 kilogr. nutreț uscat, seu 3.000—4.000 kilogr. nutreț verde, adecă indoit mai mult decât fēnul agonisit de pe o livadă de aceeași mărime. În bunătate încă nu rămâne înderătul fēnului de livadă.

D'ar, decă luăm în băgare de sēmă, că ea se desvōltă repede, astfel, că sēmănată de timpuriu, se potă cosi înainte de ogorire, și locul se potă lucra cât de bine, până tōmna, când e de a se sēmăna grăul; decă avem în vedere, că ea drege pământul mult mai bine decât ogorul sterp și, că ea se mulțumescă și cu pământ mai s'erac și isbutescă și numai într'o arătură, măzăricea este cu drept cuvânt o plantă de foarte mare preț în economie, și e vrednică a fi cultivată cu tot dinadinsul, în deosebii în ogoră, ca locul să nu mai rămână sterp tot în al treilea an.

Vom spune acum câte-va cuvinte despre cultura ei. Măzăricea pentru nutreț se potă sēmăna în Maiu. În Iulie seu August este în flōre, decă se cosesc și, fiind atunci călduri mari, se usucă cu inlesnire.

Ne fiind pământul de loc pregătit, i-se dă o arătură și se sēmăna măzăricea. Pentru ca să nu cadă, se sēmăna amestecată cu ovēs, anume 1 parte ovēs și 4 părți măzăricea.

O bună grăpare a pământului după sēmănat încă ajunge; d'ar mai bine e, când, îndată după sēmănat, locul să și tăvălugescă, pentru-că în chipul acesta măzăricea se potă cosi cât mai aprōpe de pământ, cōtorele ei fiind foarte nutritore.

Alte lucrări, până la cosit, nu sunt trebuincioase. Buruienile ce s'ar ivi, nu-i pot face nici o stricăciune. Cositul ei este mai anevoios, decât al altor plante de nutreț mai cu sémă, decât ea a avut o dezvoltare puternică. Uscatul mai bine se face pe capre. Nu e bine să se întorne de multe-ori, pentru-că foile ei se scutură cu înlesnire.

Cine ar dori să-și agonisescă și sémântă, trebuie să lase mazăricea din un cap de loc, până când cea mai mare parte a păstăilor ei s'a dezvoltat deplin.

Lebeda.

În Anglia, în timpurile cele mai vechi se prețuia foarte tare lebeda, pentru înfățișarea minunată, ce o are pe apă. Sub domnia regelui engles Eduard IV-lea, regimul a dispus, cumcă numai acei proprietari sunt îndreptățiți a ține lebede, cari au o moșia cu un venit anual cel puțin de 5 mărci.

Lebeda are într'adevăr o înfățișare de tot plăcută pe apă, încât dintre toate animalele înotătoare, ea ne dă o înfățișare cu mai multă demnitate și atrăgătoare, ér pe uscat nu pöte să fiă grațioasă.

Lebeda este o pasăre inimösă, care își păzesce ouăle și puii săi cu mare curagiu, încât nu se teme nici de vulpi, nici de alte animale răpitoare. Carnea puilor de lebedă o putem consuma, ér a celor bătrâne este vörtösă și fără gust. Lebeda ajunge o etate de peste 100 de ani.

Lebeda își construiesc cuibul din iarbă și din crengi, așezându-l între trestia. Ea începe a oua în luna lui Faur, tot a doua zi, până ajunge la 6—8 ouă; le clocesce în 6 săptămâni. Bătrânele își pörtă puii pe spate, ér după creșterea lor, îi dedau la înot, când apoi mama înötă înainte, ér bărbătușul după ei.

Lebeda se nutrește cu plante și rădăcini de apă, brösce și insecte înotătoare. Cele sëlbatice sunt pasări migrătoare, plecând în Octomvre se întorc în Martie. Lebedele îmblânzite se prăsesc mai cu spor, decât le lăsăm și iarna pe apă. Este consultat ca să scurtăm ceva din aripele lor.

Lebedele încă sunt de mai multe specii și anume cele în stare sëlbatică, numite cântătoare, lebede de Bevic, cele negre și altele.

Reghianul.

Legende din Ardeal.

Versényi György a adunat mai multe basme și legende populare din Ardeal, între cari sunt și următoarele:

Casa vrăjtită.

Era în Sibiu o casă vechiă. Nu cuteza nimenea să locuiescă în ea, fiindcă noptea o cercetau strigoi. O veduvă sëracoă tuse, care împreună cu fiică-sa se susținea din lucru cu ziua, a luat casa în chiriă, fiindcă era estină de tot, ér de strigoi nu avea tēmă, fiindcă ambele erau evlaviöse și temătoare de Dumneșeu. Nu mult după ce s'au mutat în casa vrăjtită, le-a cercetat într'o sëră o rudenă a lor. Când era să mergă acasă óspele, s'era târziu, fata veduvei l'a petrecut până la pörtă. Cum mergeau ei prin curte, fata a aușit sgomot ca și cum ar fi strănutat cine-va, dér nu i-a dat nici o atențiune. Când s'a reñtors dela pörtă, necunoscutul a strănutat éraš. de trei-ori după oaltă. Fata nu s'a spăriat, ci a răspuns: *He! Gott!* La acesta un graiu și răspuns: „Fiica mea, numai asta am așteptat-o eu!” Și scările, pe cari era se așeză, ca să între în casă, s'au prăbușit. La sgomotul prăbușirii a eșit afară și mama fetei, cu lumina, și a vedut sub scări o gröpă plină de galbeni. Femeile s'au îmbrățit și era darul lui Dumneșeu pe tot

ce puneau ele mâna. Töte le mergeau în belșug.

Pisica neșră.

Un om trăgea de mörte. Era în puterea noptii. Pe sub ferestră zurliau trăsuri, pocuiau sbiciuri și cânta musica. Au eșit afară să vadă ce e, dér nu era nimic. Dicee apoi muribundul către fiul său: „Du-te și taie două aschițe din salca cea scorburosă, căci până nu vei tăia aschițele nu pot muri”. Când feciorașul a eșit în tindă, éta pe camnița o pisică neșră, mare cât un vițel; ochii ei luminau ca două lumini. Huiduită, pisica a sărit în pod. În minutul acela omul și-a dat sufletul.

Om mort.

Se adunaseră fete și flăcăi la ședătoare, la casa unui gazdă cu fată mare. Cătră mieșul noptii, li-s'a gătat rachiul; feciorii ar fi mai beut, dér cărciuma era de parte, ér calea mai scurtă ducea prin cimiter. Fata gazdei se arată inimösă, și merge ea după rachiul. Când se trecă printre morminți, éta că-i stă în cale un om îmbrăcat în cămașă albă. Fata, creșend că vr'un flăcău, i-a eșit în cale, ca să-i cerce curagiul, nu s'a spăriat, ci a dat să-l prindă de mâna. În clipa aceea omul a dispărut, ér cămașă a rămas în mâna fetei. A pus-o bine și n'a spus acasă nimic, creșend că și-o va cere el mâne-zi. În noptea următoare aude bătăi în ferestră. Intrăbă: cine-i? De afară se aude glas: „Dă-mi cămașă, că de nu are să-ți paie réu!” Creșend, că e cutare flăcău, nu a dat cămașă. A doua noptă tot așa. Dér glasul de afară a mai adăogat: „De trei-ori voi veni, și decât nu mi-o dai, a ta se fie vina. Cu morții nu-i de-a te prinde!” Fata s'a spăriat, și dimișeta a spus mamei sale. Acesta s'a dus și a cerut sfatul preotului. Preotul a dat fetei sfatul următor: Se te mărturisesc și cuminec și în rugăciuni să aștepți la noptă sosirea mortului. Fata a făcut cum a sfătuit'o preotul. La mieșul noptii sună bătăile în ferestră și glasul cere cămașă. Fata i-o dă, mortul însă nu o primesc, ci dice, ca să i-o dea în locul unde i-a luat'o. Biata fată ce să fi făcut? S'a dus în cimiter, acolo a îmbrăcat pe mort cu cămașă, la mormântul acela unde i-o luase. Mortul a cerut să i-o și îmbumbe. I-a îmbumbat'o la mâneci, dér când era să-i lege chiotorea dela grumaș, mortul a îmbrășat'o peste mijloc și a dus'o cu el în gröpă. De atunci n'a mai vedut'o nimenea.

MULTE ȘI DE TÖTE.

Nu e rudă cu dracul.

În urma unei bătălii victorioșe, regelui Frideric al II-lea îi fu prezentat un tiner sublocotenent, care se distinsese prin bravura sa în luptă.

— Cum te numesc? îl întreba suveranul.

— De Stira Stara Stazaremba, majestate!

— Cum, domnule? — esclamă regele mirat—nici pe dracul nu-l chiamă așa!

— Nici nu e rudă cu mine, majestate! răspuns foarte liniștit tinerul oficer.

— Mulțumit de răspunsul dat, regele zîmbi și, cu un gest binevoitor, concediă pe oficer, dicensu-i:

— Imi pare bine, domnule locotenent de Stira Stara Stazaremba...

Il avansase.

Procedeu american.

Un fotograf din Texas, căruia un voiajor îi tot umfla capul să cumpere nouele metode repeși ale fotografiei, refusa pe acesta sub motiv, că clienții săi stau nemiscați ori-cât timp ar vrea el. Întrebat fiind asupra procedurii prin care se ajunge la acest rezultat, Texanul răspuns:

„După ce clientul s'a așezat în fața aparatului, eu îi dic: Domnule, placa sensibilă costă bani, și timpul meu de asemenea. Ambele sunt pierdute, decât vă mișcați. În urmă, scot un revolver, îl îndrept asupra lui și dic: Numai o singură mișcare și te împușc!”

Fotografiile mele sunt și cele mai perfecte în totă țera.”

*

Un pom lăptos.

Arbori și plante, cari conțin un suc asemănător laptelui se găsec în töte zonele: această asemănare constă însă mai mult în colorea și în consistența sucului. Pe cöstele provinciei Venezuela se găsec un fel de arbore de pâne, al căru suc are în töte privințele o asemănare uimitore cu laptele animalelor. Sgăriindu-se cöja acestui arbore, se scurge dintr'însa un fel de lapte, cu un miros balsamic și un gust ca al laptelui de migdale, care, fiind atât de sănetos cât și nutritiv, pöte fi întrebuințat singur chiar un timp mai îndelungat ca hrană, ceea ce o și fac negri dela plantațiunile de zahăr. Acest arbore dă chiar și în timpul căldurilor celor mai mari, când frunzele töte sunt uscate, cantități abondente de lapte. Sucul său conține substanțe similare cu laptele, dör gumă și zahăr conține în cantități întregite; acestea însă se pot estrage. Preparându-se acest suc cu aether, se obține o pastă asemănătoare cu cëra galbenă. („Gaz Nouă“)

Calendarul săptămânei.

AUGUST (1901) are 31 zile. MASALAR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	5 S. m. Eusigiu	18 Elena
Lun.	6 † Schimb. la față	19 Sebald
Mart.	7 S. m. Domeșiu	20 † Sf. Stefan
Merc.	8 S. m. Emilian	21 Bernat Adolf
Joi	9 S. ap. Matei	22 Timoteu
Viner	10 S. m. Laurentiu	23 Filip
Săm.	11 S. Eplu C. Nifon	24 Bartolomeu

Prețurile cerealelor din piața Brașov

Din 16 August 1901.

Măsura și greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fil.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	14	—
"	Grău mijlociu . . .	13	60
"	Grău mai slab . . .	13	—
"	Grău amestecat . . .	11	80
"	Secară frumosă . . .	7	60
"	Secară mijlocie . . .	7	20
"	Orz frumos . . .	7	80
"	Orz mijlociu . . .	7	50
"	Ovăș frumos . . .	6	80
"	Ovăș mijlociu . . .	6	40
"	Cucuruz . . .	8	40
"	Mălaiu (meiu) . . .	9	20
"	Mazăre . . .	18	—
"	Lințe . . .	23	—
"	Fasole . . .	11	50
"	Sémântă de in . . .	28	—
"	Sémântă de cânepă . . .	9	—
"	Cartofi . . .	2	20
"	Măzărice . . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
"	Carne de porc . . .	—	96
"	Carne de berbec . . .	—	72
100 kil.	Său de vită prospăt . . .	44	—
"	Său de vită topit . . .	72	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureștanu.**

Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Biurul advocaților asociați.

C. Rădulescu,

fost procuror și judecător de tribunal, și

Nicolae Andrei Popovici,

doctor în drept, fost magistrat,

se angajeză a pleda înaintea tuturor instanțelor judecătorești din România, procese de cri ce natură, executări de hotăriri și creanțe.

București, strada Smărdan 53.

Dr. Sterie N. Ciurcu

X. Pelitkangasse. — Nr. 10. Viena.

Consultațiuni

cu celebritățile medicale și cu specialiști dela facultatea de medicină din Viena.

Doctorul

ALESANDRU de VAIDA-VOEVOD

specialist pentru bôle interne

CARLSBAD,

Alte Wiese, „Drei Staffeln.“

Nr. 352—1901.

O möră de dat în arëndă.

Möra de măcinat orășenescă, mănătă de apă, care se află în Scheiu pe Podul Creșului nr. 103, este încă nearëndată, dar e de dat în arëndă pe timp de 4 ani de zile, seu și pe timp mai scurt, seu ca möră de măcinat, seu ca local pentru altă ramură industrială.

Informațiunile mai de aproape se pot capëta în oficiul economic al orașului în örele de oficiu dela 8 până la 12 öre a. m.

Brașov, în 13 August 1901.

2—3.(240) *Oficiul economic orășenesc.*

Nr. 183—1901.

a. f. c. ș. d.

Concurs

pentru post de profesor.

La gimnasiul superior fundațional din Năsëud, din 1 Septembrie 1901 e de a se umplea o catedră de profesor ordinar, la care pot concura indiviși, cari au calificațiune de profesori pentru șöcolele medii din limba latină și istorie.

Cu acest post, decât să denucesc profesor ordinar, se asecură din fondul central școlastic din districtul Năsëudului următoarele dotațiuni:

- a) plata anuală de 2000 coröne,
- b) cuartir natural,
- c) adausuri de plată,
- d) drept de pensiune în înțelesul artic. de lege XXVII. din anul 1894.

Decă însă se umple cu profesor suplent, în sensul dispozițiunilor legii, competența anuală e 1400 coröne, și decât se înainteză de profesor ordinar și în această calitate câștigă aprobare, atunci intră în dotațiunea descrisă mai sus sub a—d.

Dela concurenți se recere, ca se fie civi ungar, se posedă calificațiunea științifică prescrișă de lege, și se scie pe deplin limba română și maghiară.

Concurenții să-și așternă suplițele ajustate cu documentele despre etate, religiune, starea familiară, referințele militare, calificațiunea științifică, cunoscințe de limbă și eventual despre serviciul de până acum, la subscrisa comisiune administrătoare a fondurilor până în 29 Septembrie 1901.

Din ședința comisiunei administrătoare de fondurile centrale școlastic și de stipendie din districtul Năsëudului, ținută în Năsëud, la 24 Maiu 1901.

Președinte: **Dr. Ioan Pop m. p.** Secretar: **Dr. Nistor Simon m. p.**
2—3.(238)

O casă cu un etagiu,

care constă din 2 locuințe frumoșe, fie-care cu 5 odăi, 2 bucătării, 2 cămări, odăe de bae, pivniță mare, șopron, spălătorie, o curte spațioșă și o grădină cu un foisor frumos, situată într'o stradă principală (str. Catarinei) din Scheiu, aproape de oraș, este de vëndare din mâna liberă.

Informații la Administrația „Gazetei Trans.“ 2—4

DE VËNDARE

Grădină cu casă în Scheiu

Str. Nisipului nr. 28. Informații

mai de aproape se pot lua în

Strada Orfanilor nr. 32, parter.

2—3.(236)

De închiriat
 în fața pieței Prundului, poziția cea
 mai bună, se află
de închiriat 3 Prăvălii,
 sistem nou.
 Tot acolo se mai află 2 odăi,
 bucătăria, pivnița etc. arromo-
 date pentru local de cărciumărit.
 A-se adresa Piața Prundului nr. 5.
 3-4. (234)

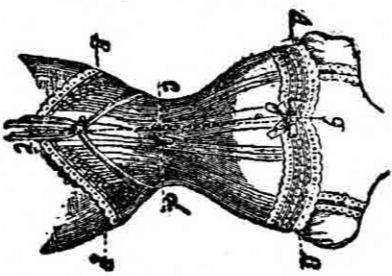
Casa din Scheiu, pe Tociile
 nr. 39 nou (89) v) zidiță solid, cu un etaj, este
 de închiriat imediat, s'eu
de vîndare
 cu condițiuni favorabile.
 Informații se pot lua dela
 Direcția casei de păstrare (Sparkassa)
 din Brașov. 3-8. (232)

La magazinele FILIALEI „ALBINA” dela Gară
 se află de vîndare un
MOTOR de benzina de 16 puteri de cai,
4 PRESSE pentru legat fân, **1 TRIER** pentru bucate,
2 decimale mici și **3 CIURURI,**
 toate în stare bună, cu prețuri de tot modernitate.
 Tot acolo se află de vîndare
VIN escelent de Moldova,
 cu prețul de **60 corone** hectolitru. ◊
 — 10
 „FILIALA ALBINA.”

Ge lipsește onor. Dame din Ro-
 mânia aici pentru deplina
comoditate?

UN CORSÉT

bine potrivit, usor, fin și durabil, ca e la sub-
 scrisa **se poate capêta atît gata** cît și
gata de gata mîștră,
 din mătase, batist, damast, ajour și drilje fran-
 țusec, după cele mai noue mode franceze,
 engleze și Vieneze.
 La cas de treb înțe un corsét se lucră în 4 ore.

Reparatură se efectuează ieftin și prompt

Rugându-mă de o cercetare număroasă, semnoz
 cu deosebită stîruire

B. GOLDBSTEIN măr. **STERN**
 fabricațiune de corsete în diferite specialități,
BRAȘOV Strada Vămi nr. 21.
 4-8

BANCA generală de asigurare mutuală
„TRANSYLVANIA”
 în Sibiu.

Fondată la anul 1868 Pondată la anul 1868

Asigură în condițiunile cele mai avantajoase:
 a) **contra daunelor de incendii și exploziune,** edificii de lo-
 cuințe și de economie, magazine de mărfuri, mobile, îmbrăcăminte, rufe,
 caré și vite de tot soiul, **produse** de câmp și de reoolă.

Asigurare favorabilă în paușal în condiții avantajoase,
 mai departe: biseroi, mănăstiri, edificii parohiale și edificii domeniiale, sta-
 bilimește de fabrici, moți etc.

b) **Pe viața omului** în combinațiuni deosebit de favorabile, prin
 cart capitaliale asigurate se pot folosi atît pentru asigurarea viitorului fa-
 miliei (cas de mórte) cît și în cazul ajungerii unei ecăt fixate a asigura-
 tului. — Asemenea se pot încheia asigurări de zestre pentru copii,
 precum și rente viagere.

c) **Asigurări** de spese de înmormântare în 3 modalități dife-
 te, pentru sume dela 50—400 corone, fără cercetare medicală. In cas de
 mórte sumele asigurate se solvesc imediat.

— **Prospecte și formulare de oferte se dau gratuit.** —
 Informațiuni se dau și oferte se primesc la

Agentura principală a băncii de asigurare
„TRANSYLVANIA”
 în Brașov, Strada Michael Weiss nr. 24.
 Agent principal: Heinrich Hermann. 20—51. (100)

Successorul lui **M. & L. László**
Iuliu Popp
29 Tergul Inului, Brașov Piața mare 29.

Are onóre a recomanda onor. public vizitator acestui oraș
PRĂVĂLIA DE MODĂ
 bogat asortată cu totfelul de: nontăți, articoli de modă,
mătăsării și garniseli de haine,
 în forte mare și bogat asortiment.
 Cele mai bune, fine și mai elegante **CONFECȚIUNI,**
LINGERII de mode pentru dame,
Covóre, Pânzerii, albituri de masă
 — cu prețurile fabriciei. —
TERSOȘURII pentru **WIERESE**
 dela cel mai fin, până la cel mai ieftin se esecutează prompt,
 cu prețurile cele mai moderate.

On totă stîmă:
 Successorul lui **M. & L. László**
Iuliu Popp.

— Mostre, la cerere se trimit gratis și franco. —

Numai mară **prospetă** garantată solidă și elegantă

DE UNDE?

Se pôte procura încredințate ieftin și elegantă?

dela prăvălia cea nouă a lui
IOAN D. AVRIGEANU
BRAȘOV, Str. Porții Nr. 34.

Pentru Dame:

Ghete de pele de vacs cu gumă, lucr
 solid dela. . . . fl. 2,65 în sus.
 Ghete de pele de vacs cu ștrebur, lu-
 crn solid dela. . . . fl. 3,80 în sus.
 Ghete de pele de vacs cu gumă în-
 galosate dela. . . . fl. 3.— în sus.
 Ghete de pele de mînușe cu gumă în-
 galosate cu lac dela fl. 4,50 în sus.
 Ghete de pele galbenă cu ștrebe (Berg-
 steiger) dela. . . . fl. 4,50 în sus.
 Ghete de pele Cheuro cu gumă, lucr
 solid dela. . . . fl. 5,50 în sus.
 Pantofi de pele galbenă seu negră, lu-
 crn solid dela. . . . fl. 3.— în sus.
 Pantofi de pânză rusecă, galbenă cu
 talpă de gumă dela fl. 1,10 în sus.

Comande la măsură se efectuează prompt și cu mare neru-
 țetă și cu prețuri foarte ieftine (moderate).

Principalul meu este, ieftin, bun și vîndare multă.

18 ani fost conducător la firma **I. Sabadeanu.**

ACADEMIA comercială din GRAZ.

INSTITUT PUBLIC,

re stăi sub inspecțiune directă a înaltului ministeriu de instrucțiune,
 subvenționat de stat, într'un rang cu celelalte școli meții superioare, a căruia ab-
 solvenți au dreptul a servi în armată ca voluntari pe un an.

În 17 Septembrie se începe al 39-lea an școlastic
 Vor fi primiti absolvenți ai școlilor medii inferioare și înscrutare de învăț-
 mînt egal precum și dela școlile civile (aceștia au a face exam. n. de primar,
 Școlarii prezenti și cari se înscriu în anul 1901 pe cursul prim, pôte înuă ab-
 solva absolvimă în 3 ani. Pentru cei cu calificăție n. ai inferioră și caritru posed
 îndestul limba germană e înfițărită o clasă pregătitoare. D-la 1901/1902 această
 clasă se anuectăză la organizația nouă de 4 clase a ată par nți cît și scolarii
 să a bg toie avantajuți, care în viitor vor avea școlile cu parnu cla-e.

La acest institut mai este în legătura și un curs de un an (ce se începe
 dela 5 Octomvrie) pentru abiturienți școlilor meție sup., cari voesc să se aplice
 pentru n. de primar, conerole, industriale, seu pentru academi (juri). Se în-
 scrie și cursuri de un jumătate de an pentru Domni și Dame separat, ce se începe
 la 17 Septembrie s. 15 Februarie.

Prospecte și alte informațiuni pentru printren la academie, se pot căpeta dela
„Direktionskanzlei” în GRAZ Kaiserfeldgasse Nr. 25.

I. Berger, director.